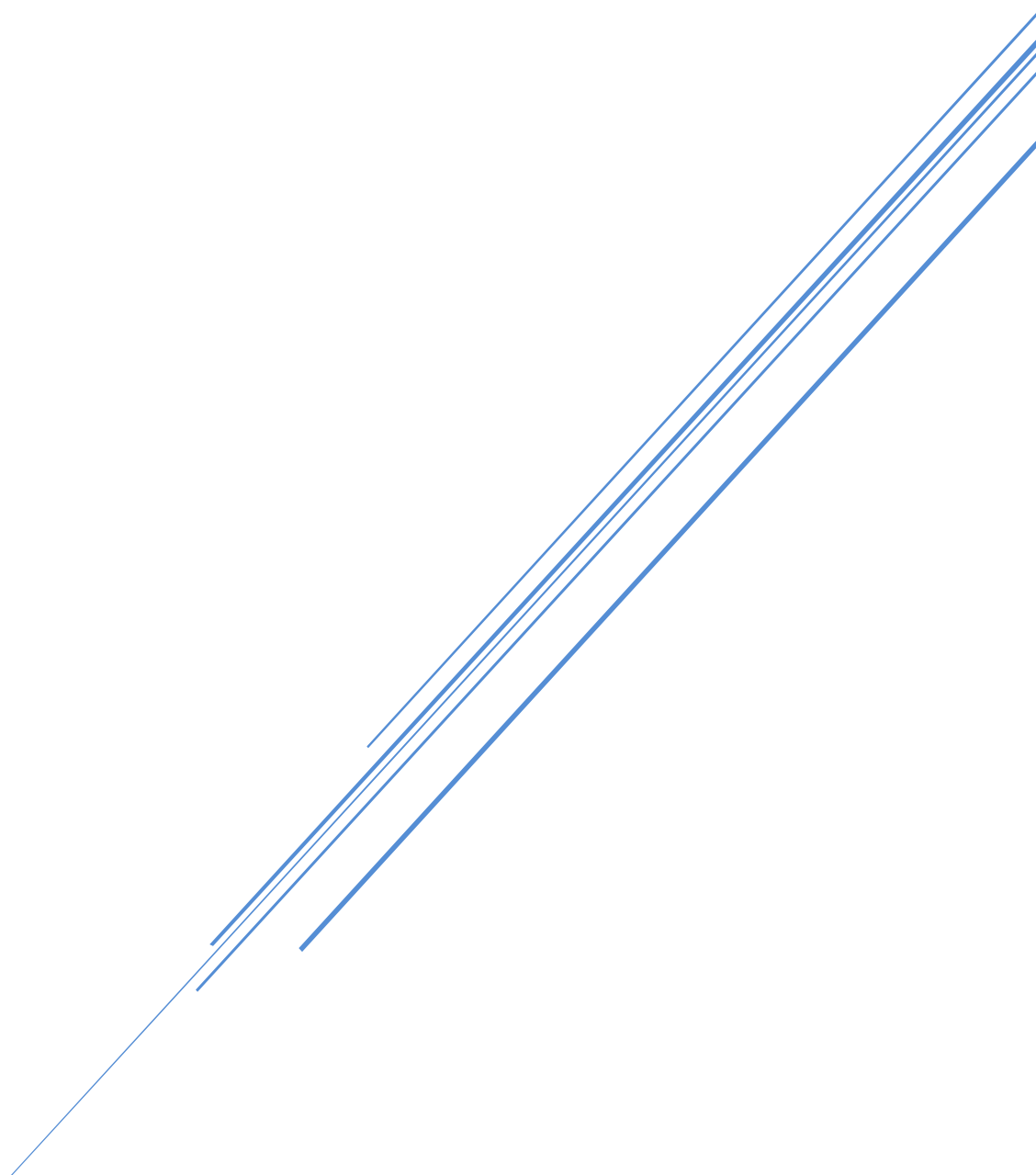

HYVINVOINTIKERTOMUS

Pello 2019

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	3
TALOUS JA ELINVOIMA	3
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET	7
NUORET JA NUORET AIKUISET	14
TYÖIKÄISET	22
IKÄIHMISET	26
KAIKKI IKÄRYHMÄT	28
3. Johtopäätökset	38
4. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat.....	39

1. Johdanto

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja kuntalaki (410/2015) velvoittavat kuntia huomioimaan terveys- ja hyvinvointinäkökohdat kunnan kaikissa toiminnoissa. Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa terveydenhuoltolain toteutusta. Aluehallintovirastot sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) vastaavat terveydenhuoltolain valvonnasta.

Sähköinen hyvinvointikertomus on kuntajohtamisen työväline. Se toimii kunnan strategiatyön, toiminnan ja talouden suunnittelun ja poliittisen päätöksenteon yhtenä perustana. Käytännössä hyvinvointikertomus on ymmärrettävään muotoon kirjoitettu tiivis asiakirja, joka valmistellaan kunnan johtoryhmän ja eri hallinnonalojen asiantuntijoiden yhteistyönä.

Pellon kunnan vuosittainen raportti 2019 on tehty Sähköinen hyvinvointikertomus -työvälineellä ja sitä hallinnoi FCG Konsultointi Oy. Hyvinvoinnin kartoittamisessa on hyödynnetty sähköiseen hyvinvointikertomukseen sisältyviä indikaattoreita sekä muita hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita. Verrokkikuntina ovat Ylitornio ja Kolari sekä Lappi ja koko maa. Pellon kunnan laaja hyvinvointikertomus 2013-2016 on hyväksytty valtuustossa 17.6.2013.

[Pellon kunnan laaja hyvinvointikertomus 2013-2016](#)

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen johtoryhmä:

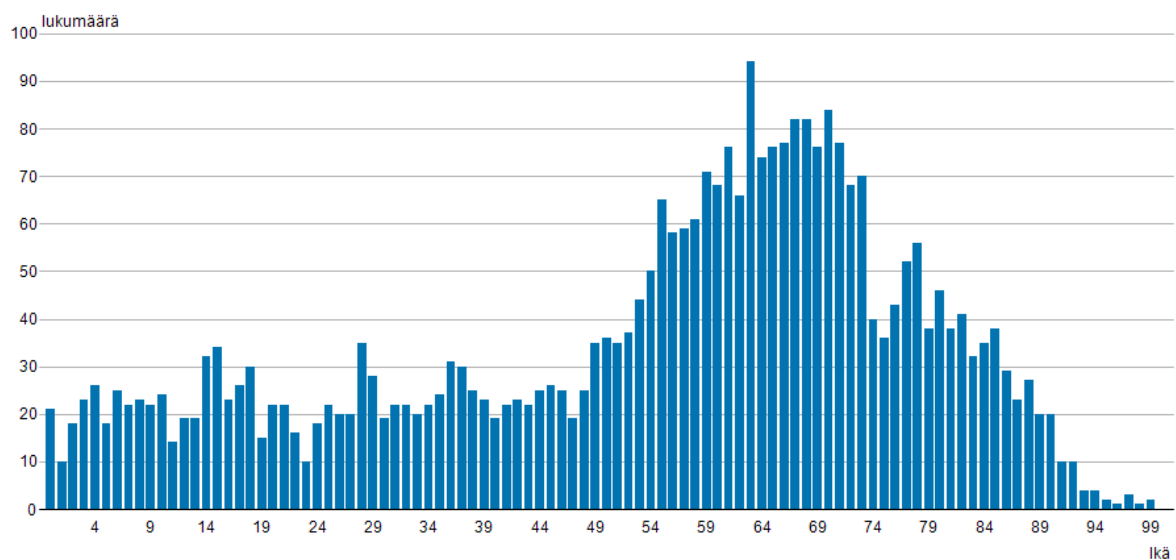
- Pirjo Mantere, puheenjohtaja
- Janne Tolvanen, sihteeri
- Emilia Andersson, liikunnanohjaaja
- Maarit Kinsendi, suuhygienisti
- Henna Rundgren, fysioterapeutti
- Pasi Jolanki, rehtori
- Tarja Jalava, koulukuraattori/etsivä nuorisotyöntekijä
- Esa Kassinen, tekninen johtaja
- Kullervo Linna, sosiaali-ohjaaja
- Tanja Matinlompola, kunnanhallituksen edustaja

2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

- Kunnan verotulot asukasta kohden ovat kasvaneet.
- Vuosikate-indikaattori osoittaa myönteistä kehitystä.
- Suhteellinen velkaantuneisuus on vähentynyt.
- Lainakanta asukasta kohden on vähentynyt.
- Pienituloisuusrajan alapuolelle jääneiden osuus kasvanut.

Pellon väestö 2019

Lähde: Väestörakenne, Tilastokeskus

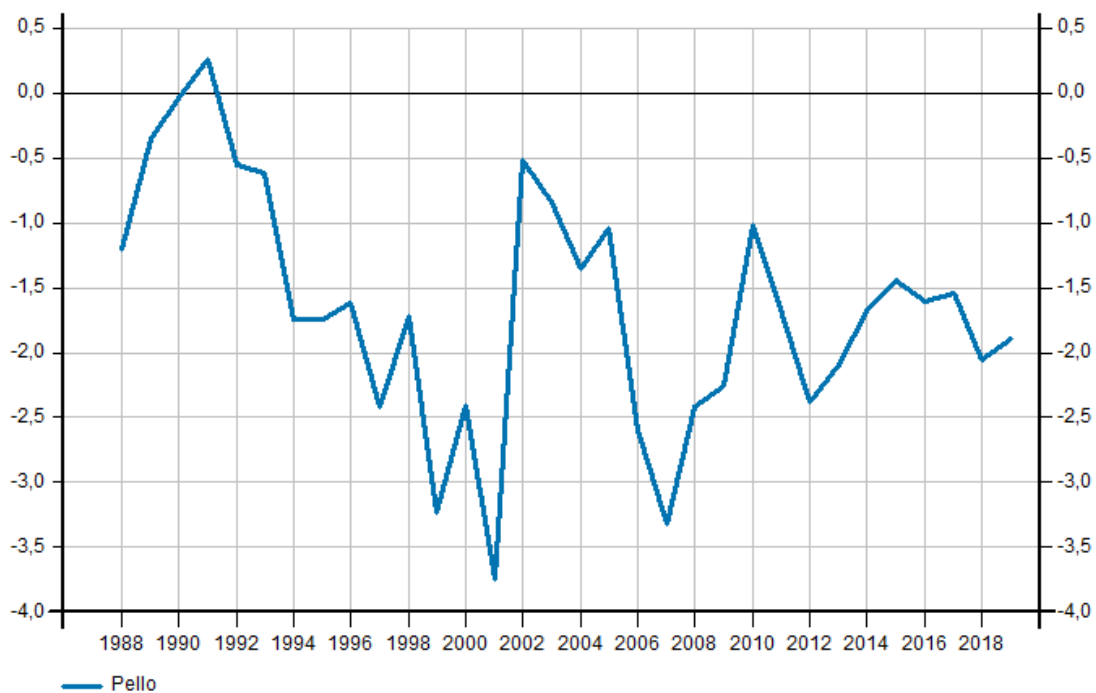
Väestö-indikaattori ilmaisee kunnassa vakinaisesti asuvan väestön lukumäärän. Väestöön kuuluvat myös ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan on kotipaikka Suomessa, kuuluvat väestöön kansalaisuudesta riippumatta, samoin tilapäisesti ulkomailla asuvat.

(Lähde: Tilastokeskus)

Vakinaisesti asuvia:

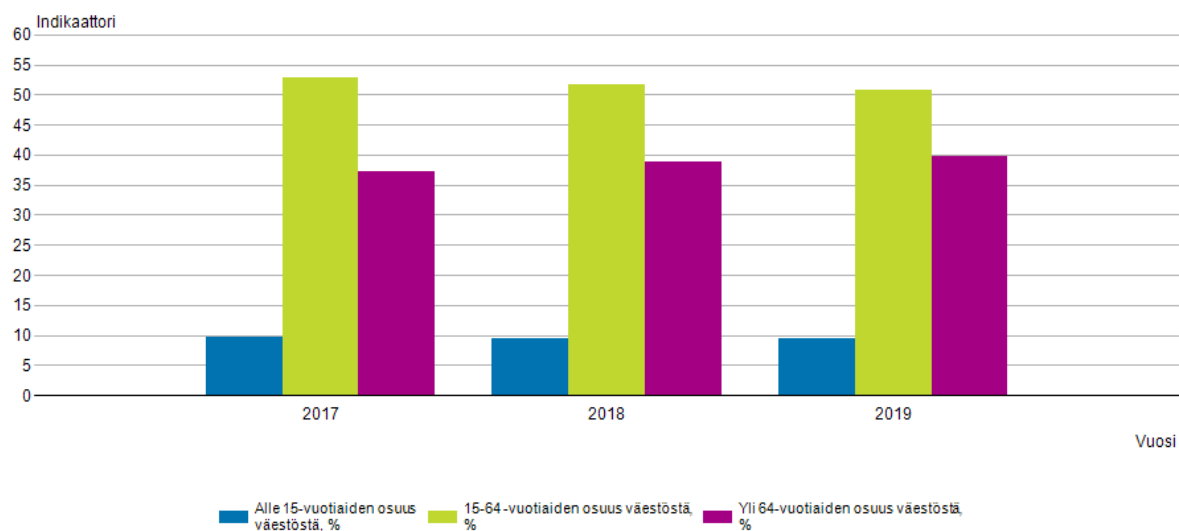
- Pello 3373
- Kolari 3846
- Ylitornio 3918

Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta 1987-2019

Tilastokeskus

- 15-64 -vuotiaiden ikäryhmä on edelleen suurin Pellossa, myös yli 65 -vuotiaiden osuus väestöstä on korkea.
- Pellossa ja verrokkikunnissa alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on pienin.
- Yli 65-vuotiaiden osuudet ovat kasvaneet Pellossa ja verrokkikunnissa.

Lähde: Tilastokeskus

- Tilastokeskuksen (2018) mukaan Pellon kunnan alueella asukkaita on eniten kuntakeskuksessa ja pienin määrä on Naamijoella.
- Kuntakeskuksen asukasluku vähentynyt 59:llä.
- Asukkaiden keski-ikä on ylittänyt 50 vuoden rajan lähes koko kunnan alueella.

Alue	Asukkaita 2017	Asukkaita 2018	Keski-ikä/2018
Juoksenki	202	200	61
Turtola	263	267	50
Pello keskus	2224	2165	53
Naamijoki	37	37	53
Jarhoinen	41	43	45
Orajärvi	113	101	55
Konttajärvi	101	102	57
Lankojärvi	176	167	57
Sirkkakoski	105	102	58
Lampsijärvi	82	86	54
Rattosjärvi	45	43	59
Ruuhivaara	85	81	47

Kuntien välinen nettomuutto-indikaattori ilmaisee kuntien välisen nettomuuton tuhatta asukasta kohti. Nettomuutto saadaan vähentämällä alueelle muuttaneista (tulomuuttajat) alueelta pois muuttaneet (lähtömuuttajat).

(Lähde: THL)

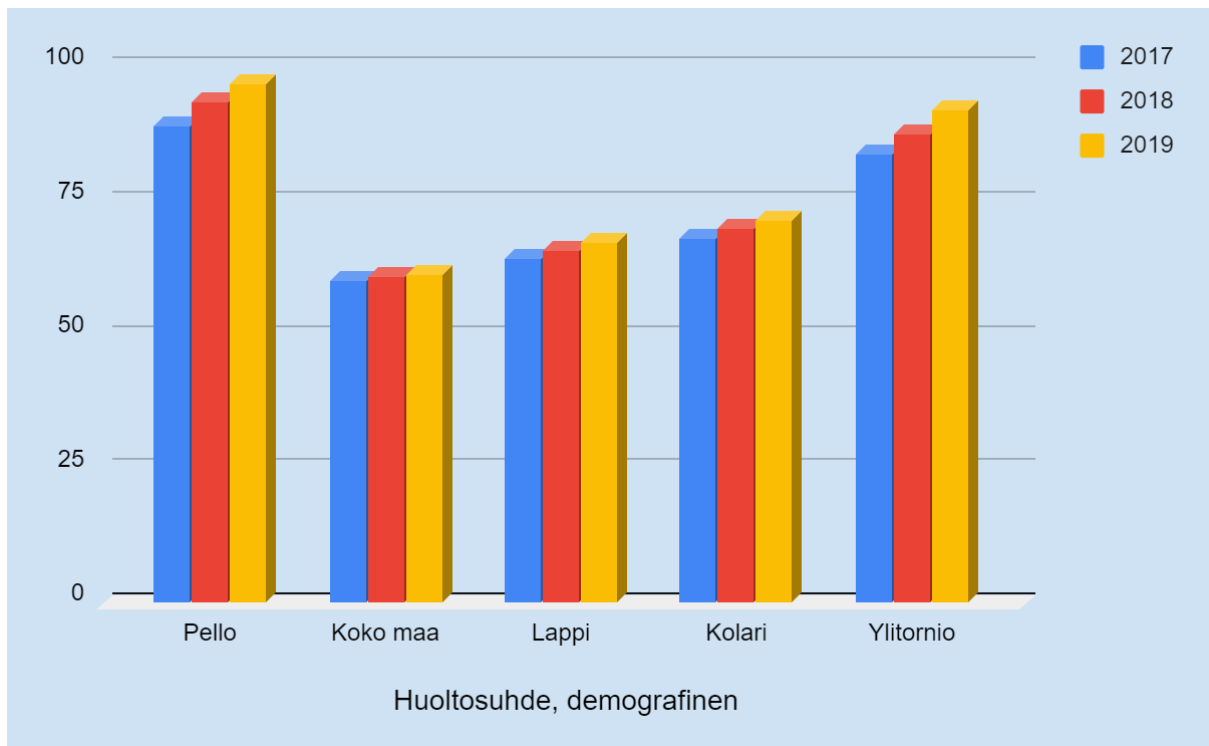
- **Nettomuutto** osoittaa muuttoliikkeen olevan edelleen kunnasta pois päin.

Demografisen huoltosuhteen ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttäneitä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti.

(Lähde: THL)

- **Huoltosuhte** koko maassa nousee tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisesti eli Suomen väestörakenne vanhenee.
- Pellossa huoltoisuuteen arvo on 96,8.

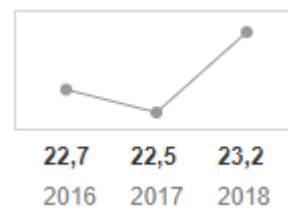

Gini-kerroin ilmaisee tarkasteltavan alueen asutokuntien käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista.

Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on.

(Lähde: THL)

- Alla oleva kuva osoittaa **Gini-kertoimen** suuntaa Pellossa vuosina 2016-2018. Tietoja vuodelta 2019 ei saatavilla.

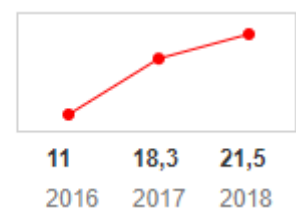
Lasten pienituloisuusaste-indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä.

(Lähde: THL)

- Pellossa **pienituloisten kotitalouksien** osuudet ovat kasvaneet ja osuus suurin verrokkikuntiin nähden. Tietoja vuodelta 2019 ei saatavilla.

2017 - 2018

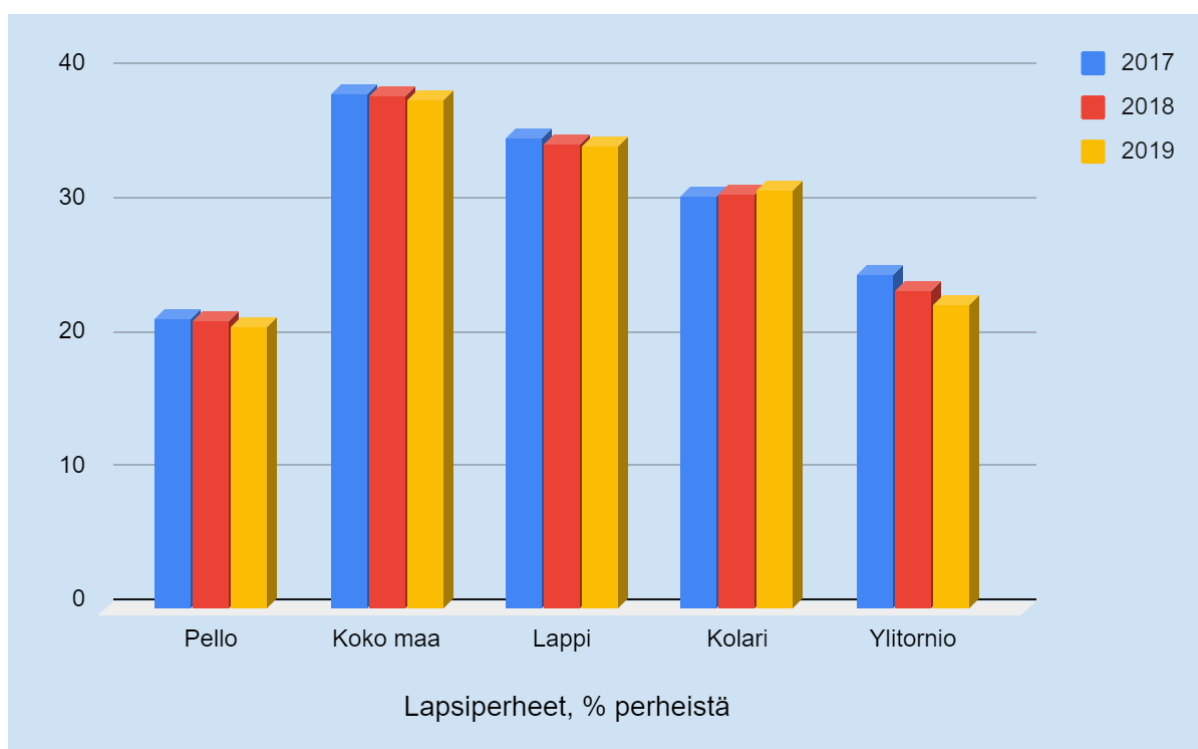

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia.

Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot ilman lapsia. (Lähde: THL)

- **Lapsiperheiden osuudessa** ei ole tapahtunut suuria muutoksia.
- Määrältään Pellossa on vähiten lapsiperheitä verrokkikuntiin nähden ja Kolarissa eniten.

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä -indikaattori ilmaisee yhden vanhemman lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista lapsiperheistä. (Lähde: THL)

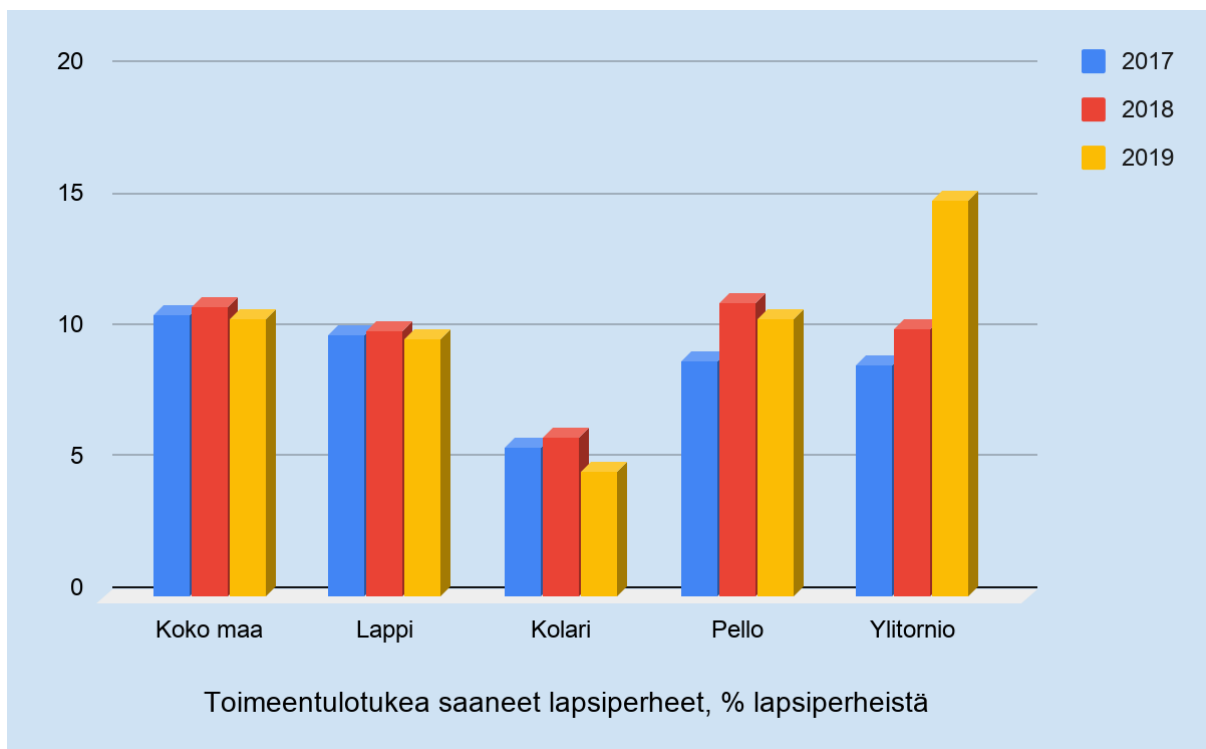
- **Yhden vanhemman perheiden** osuus 21,7 % ja osuus hieman korkeampi edellisvuotta.
- Osuudet aikavälillä 2017-2019 ovat pysyneet verrokkikunnissa ja Pellossa lähes saman suuruisina.

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, %-indikaattori kertoo toimeentulotuen piirissä olevien lapsiperheiden osuuden koko väestön lapsiperheistä.

Yksinhuoltajaperheillä on huomattavasti suurempi riski joutua turvautumaan toimeentulotukeen kuin kahden huoltajan perheillä. Osa yksinhuoltajaperheistä on jatkuvaa tukea tarvitsevia köyhinä pidettäviä lapsiperheitä. Osa tarvitsee tukea elämäntilanteensa takia lyhytaikaisesti varsinkin yksinhuoltajuuden alussa.

(Lähde: THL)

- **Toimeentulotukea saaneiden** lapsiperheiden osuus Pellossa on vähentynyt. Osuus 10,6% on sama kuin koko maan.

- Pellossa ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuus on kasvanut, mutta osuus on pienin verrokkikuntiin nähden.

2018 - 2019

33,5	29,4	33,3
2017	2018	2019

- Kolarissa osuus on korkein (37,10)
- Koko maan osuus 29,10

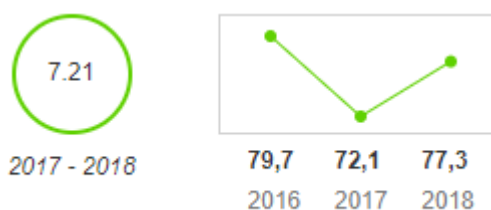
Pellon varhaiskasvatus **on osallistunut kahteen hankkeeseen**. *Varhaiskasvatuksen positiivisen diskriminaation edistäminen* -hanke jatkuu 30.6.2020 asti. Hankerahalla on palkattu erityisavustaja tukemaan ja avustamaan lapsia haastavissa tilanteissa päiväkodissa ja esikoulussa.

Meän läpit liikkuu 2019 -hankkeen päätavoitteena on ollut lisätä pellolaisten lasten ja perheiden liikuntaa varhaiskasvatuksessa. Hankkeen toiminnoissa on korostettu aikuisen liikunnallista roolimallia. Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmaa hyödyntäen tavoitteena on liikunnallisen elämäntavan omaksuminen.

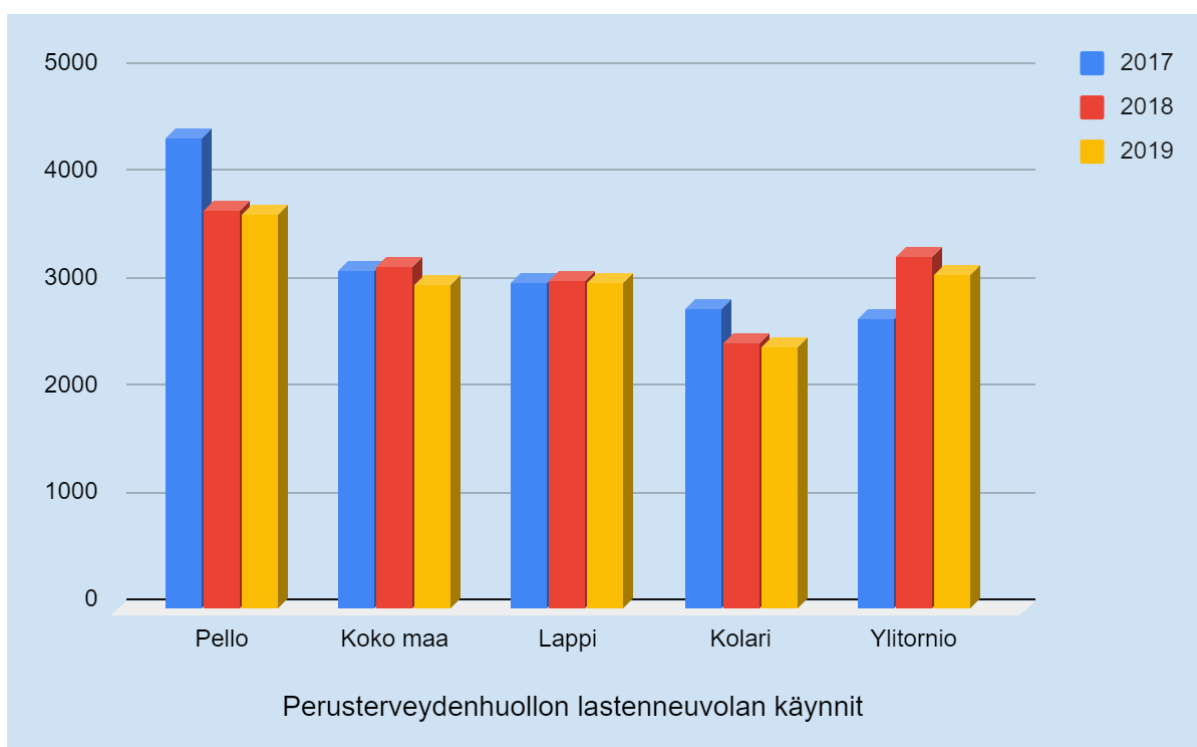
Varhaiskasvatukseen osallistuneet-indikaattori ilmaisee kunnan kustantamaan varhaiskasvatukseen vuoden lopussa osallistuneiden 3 - 5-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.

(Lähde: THL)

- **Varhaiskasvatukseen osallistuneiden osuus kasvanut Pellossa.**

- **0 – 7-vuotiaiden lastenneuvolan käynnit** ovat vähentyneet Pellossa, mutta käyntejä selkeästi eniten suhteessa verrokkikuntiin, Lappiin ja koko maahan.

Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Kysely tehdään koulupäivän aikana opettajan ohjaamana luokkakyselyinä. Oppilaat ja opiskelijat vastaavat kyselyyn nimettömästi. Vuonna 2019 Kouluterveyskyselyssä painotettiin lasten väkivaltakokemuksia.

Kouluterveyskyselyssä oli myös kysymyksiä, jotka kohdennettiin sijoitettuina asuville lapsille ja nuorille. Kysymykset tuottavat jatkossa säännöllistä seurantatietoa sijoitettujen lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja palvelukokemuksista.

(Lähde: THL)

Perusopetuksen **4. ja 5. luokkaa** käyvät lapset ja heidän huoltajansa ovat vastanneet kouluterveyskyselyyn vuosina 2017 ja 2019, mutta jatkossa huoltajien kysely toteutetaan harvemmin.

Kouluterveyskyselyn tuloksissa on otettava huomioon, että tilastokuutiossa ja tulostiivisteessä on merkintä ”..”

- jos ryhmässä alle 20 vastaajaa
- jos ryhmässä alle 50 vastaajaa ja tapausten lukumäärä on alle 5.

(Lähde: THL)

- Alla olevia Pellon tuloksia on verrattu koko maan **4. ja 5.** luokkien tuloksiin.

- Kaikki vastaajat tyytyväisiä elämäänsä. Koko maassa osuus 88 %.
- Jokainen vastaaja harrastaa jotakin vähintään 1x/vk. Koko maassa osuus 89 %.
- Kaikilla vähintään yksi hyvä kaveri ja koko maassa osuus melkein sama.
- Koulunkäynnistä pitää yli puolet, mutta osuus on koko maata alhaisempi.
- 46 % kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä, osuus koko maassa yli puolet.
- Lähes kaikki tulevat toimeen koulukavereiden ja opettajien kanssa. Koko maan osuus hieman korkeampi.
- 77 % on kokenut, ettei ole kiusattu lainkaan lukukauden aikana ja 85 % ei ole osallistunut muiden kiusaamiseen lukukauden aikana. Osuudet koko maassa hieman alhaisemmat.
- 61 % keskustelee usein vanhempiensa kanssa koulupäivästä. Koko maan osuus hieman korkeampi.

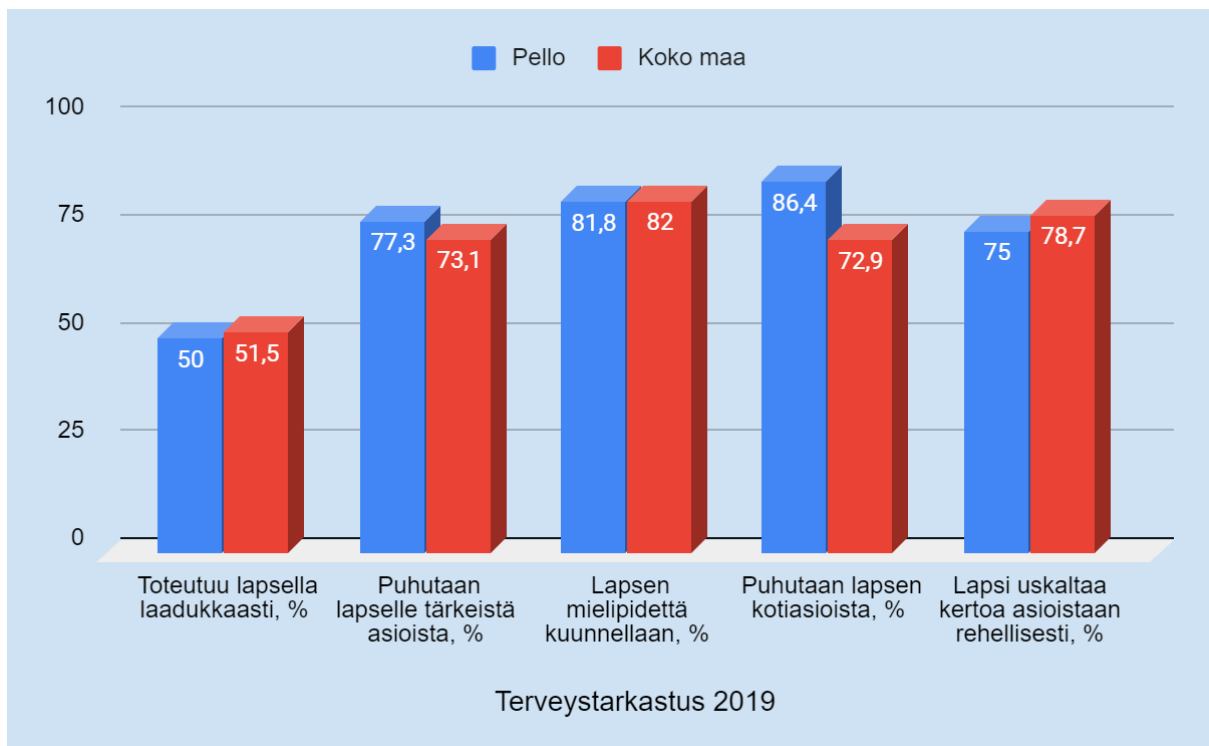
- Kouluiinnostusta kokee vain 19 % koko maan osuuden ollessa 35 %.
- 28 % ei syö aamupalaa joka arkiamu. Osuus koko maassa hiukan alhaisempi.
- 23 % kokee koulustressiä, mutta koko maassa osuus 37 %.
- Alle puolet kokee, että luokassa on usein rauhallista. Osuus koko maata korkeampi.
- 20 % toivoo järjestettyä ohjelmaa välitunnilla ja osuus koko maassa lähes sama.
- 48 % ei sovi kotiintuloajoista vanhempien kanssa. Osuus koko maassa korkeampi, 60 %.
- Alle puolella (46 %) on mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. Osuus koko maassa hieman korkeampi.

Kouluterveydenhuolto on peruskoululaisille ja heidän perheilleen suunnattu lakisääteinen terveyspalvelu, joka on saatavilla koulupäivien aikana koululla tai sen välittömästä läheisyydestä. Kyse on perusterveydenhuollon maksuttomasta palvelusta.

Koko ikäluokan kattavat **vuosittaiset terveystarkastukset** muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Luokilla 1., 5. ja 8. terveystarkastukset toteutetaan laajoina ja vanhemmat pyydetään mukaan tarkastukseen.

(Lähde: THL)

- Pellossa ja koko maassa lähes puolet on käynyt terveydenhoitajalla vähintään 2x/lukuvuosi.
- Koulupsykologilla lukuvuoden aikana käyneiden osuus Pellossa huomattavasti korkeampi kuin koko maan osuus.
- Puolet Pellon vastaajista kokee terveystarkastuksen toteutuneen laadukkaasti ja kokee terveystarkastuksen toteutuneen lapsella laadukkaasti.
- Yli puolet kokee, että terveystarkastuksessa puhutaan lapselle tärkeistä asioista sekä lapsen mielipidettä kuunnellaan.
- Reilusti yli puolet uskaltaa kertoa terveystarkastuksessa asioistaan rehellisesti ja kotiasioista puhutaan.

Kouluterveyskyselyllä tietoja on kerätty perusopetuksen **8. ja 9. luokkaa** käyviltä vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen.

Alla olevia Pellon tuloksia on verrattu koko maan **8. ja 9.** luokkien tuloksiin.

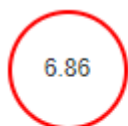

- Oppilaat pääosin tyytyväisiä elämäänsä ja koulunkäynnistä pitää lähes puolet.
- Yli puolet kokee olevansa osa luokkayhteisöä ja saavansa myönteistä palautetta tekemisistä.
- 81,5 % kokee saavansa apua silloin, kun sitä todella tarvitsee
- Liikuntaa ohjatusti vapaa-ajalla harrastavien osuus alhaisempi kuin koko maan, mutta omatoimisesti viikoittain harrastavien osuus reilusti yli puolet
- Aamupalaa joka arki-aamuisin syöneiden osuus 66 % korkeampi kuin koko maan osuus.
- Koululounaan päivittäin syöneiden osuus lähes 88 %, koko maan osuus 64 %.
- Yksinäiseksi välitunneilla kokeneiden osuus 0 %, koko maan osuus 6 %.
- Nuoret, jotka eivät käytä alkoholi juomia -osuus pellolaisten osalta on laskenut alle 50 %:n edellisestä kouluterveyskyselystä.

- Ei yhtään läheistä ystävää osuus 5 % ja koko maan osuus 9 %.
- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus lähes 2 % ja koko maan osuus 11 %.
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa -osuus 7 % on korkeampi kuin koko maan osuus (5,5 %).
- Kokee, ettei asuinalueella järjestetä kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille osuus 35 % on lähes sama kuin koko maan osuus myös.
- Terveystilan keskinkertaiseksi tai huonoksi tuntevien osuus 18 %, koko maan osuus 21 %.
- Arkisin alle 8 tuntia nukkuvien osuus melkein puolet, koko maan osuus 35 %.
- Tunkkainen ilma ja epämiellyttävä haju oppilaitoksessa häirinnyt paljon -osuus huomattavasti korkeampi kuin koko maan osuus.
- Sukupuoliyhdyntäessä olleiden osuus 32 % koko maan osuuden ollessa 19 %.

- Päivittäin nuuskaa käyttävien osuus Pellossa lähes 11 % on koko maan osuutta korkeampi.

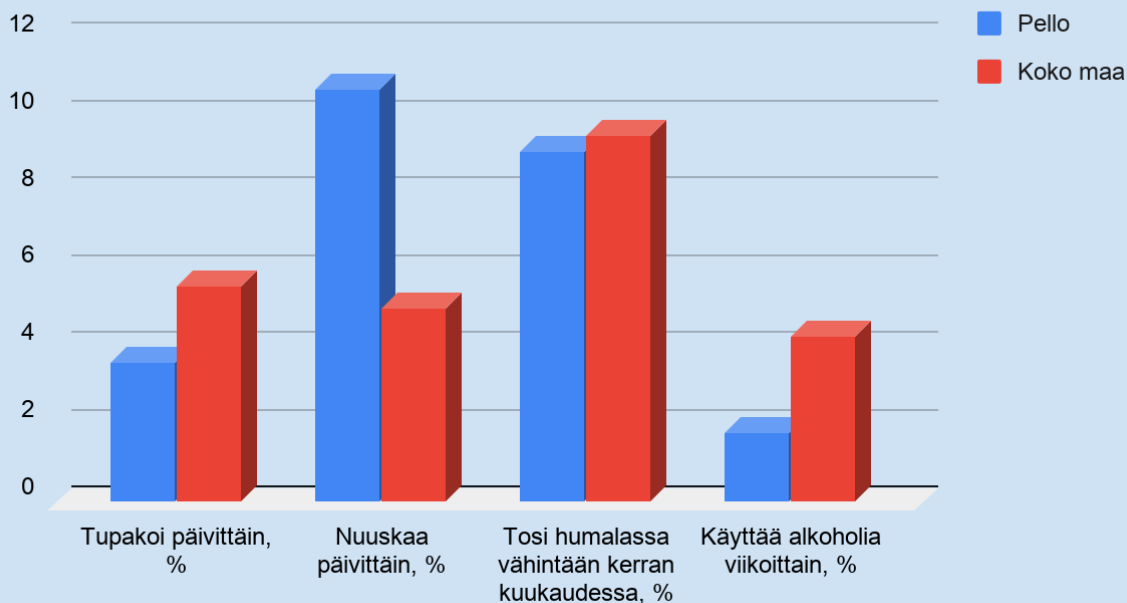

2017 - 2019

2017 2019

8. ja 9. luokka

Vuonna 2019 Kouluterveyskyselyssä painotettiin lasten väkivaltakokemuksia. Uusien kysymysten kehittämisessä huomioitiin kansainväliset suositukset ja mittarit, Lapsiuhritutkimus ja aikaisemmat Kouluterveyskyselyn aiheita käsittelevät kysymykset.

(Lähde: THL)

- Fyysistä uhkaa kokeneiden osuus Pellossa vuoden aikana on 10,9 %. Koko maan osuus on 17 %.
- Seksuaaliväkivaltaa kokeneiden osuus Pellossa 1,9 % ja koko maan osuus 7,1 %.
- Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua kokeneiden osuus 20 % ja koko maan osuus 20,6 %.
- Koulussa seksuaalista häirintää kokeneiden määrä Pellossa 3,6 % ja koko maan osuus 4 %.
- Seksuaalista häirintää julkisissa tiloissa kokeneiden osuus Pellossa 3,6 % ja koko maan osuus 7,8 %.
- Seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä kokeneiden osuus Pellossa 18 % ja koko maan osuus hieman korkeampi.

Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan oppilaita ja perheitä yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Yhteistyötä tehdään opettajien, koulukuraattorien ja -psykologien kanssa sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhoiton työssä

(Lähde: THL)

- Terveystarkastusta koskevat tulokset ovat Pellon osalta myönteisemmät verrattuna koko maan tuloksiin.
- Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista -osuus lähes 52 % Pellossa ja koko maan osuus 43 %.
- Koululääkärillä muuten kuin terveystarkastuksessa käyneiden osuus 43,4 % koko maan osuuden ollessa 21,9 %.
- Koulukuraattorilla käyneiden osuus 5,7 %, koko maan osuus lähes 12 %.
- Koulupsykologilla käyneiden osuus 9,4 % koko maan osuuden ollessa hieman alhaisempi.

NUORET JA NUORET AIKUISET

2018-2019 välisenä ajanjaksona **Pellon lukio** on ollut mukana Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston toteuttamassa **Lukiosta korkeakouluun LUKKO –hankkeessa** yhdessä Ylitornion, Kolarin ja Muonion lukioiden kanssa. Hankkeen kohderyhmänä lukioiden opiskelijat sekä Lapin lukioiden ohjaushenkilöstö.

Euroopan sosiaalirahasto ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimivat hankkeen rahoittajina. Hankkeen tavoitteena on ollut kynnyksen madaltaminen korkeakouluihin ja uudenlaisen opintopolun rakentaminen korkeakoulutukseen.

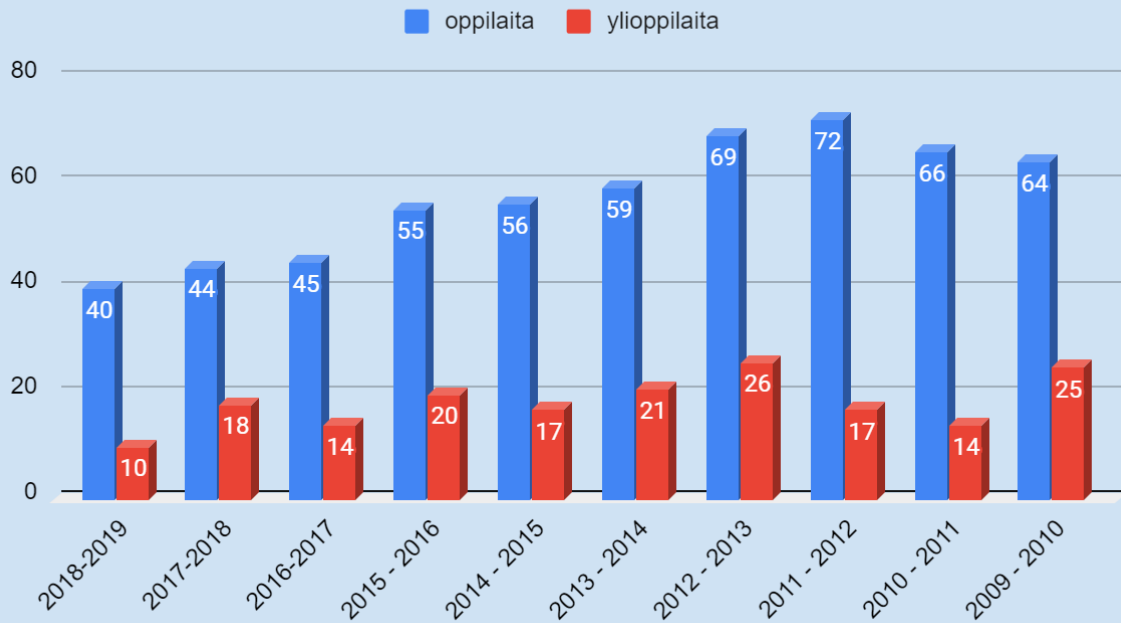
Hankkeeseen osallistui noin 230 lukiolaista ja yli 50 henkilökunnan edustajaa Lapin lukioista.

Yhteenveto hankkeen tuloksista:

- luotu systemaattinen yhteistyön perusta
- edistetty Lapin lukiolaisten koulutuksellista ja ohjauksellista tasa-arvoa
- mahdollistetaan joustava siirtyminen lukiosta Lapin korkeakouluihin
- tuetaan Lapin lukioiden elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta
- toimenpiteet tukevat Lapin aluekehitystä tarjoten lappilaisille nuorille hyviä vaihtoehtoja kouluttautumiseen ja työllistymiseen Lapissa.

(Lähde: Lapin amk)

Pellon lukion oppilasmäärät ja ylioppilaat

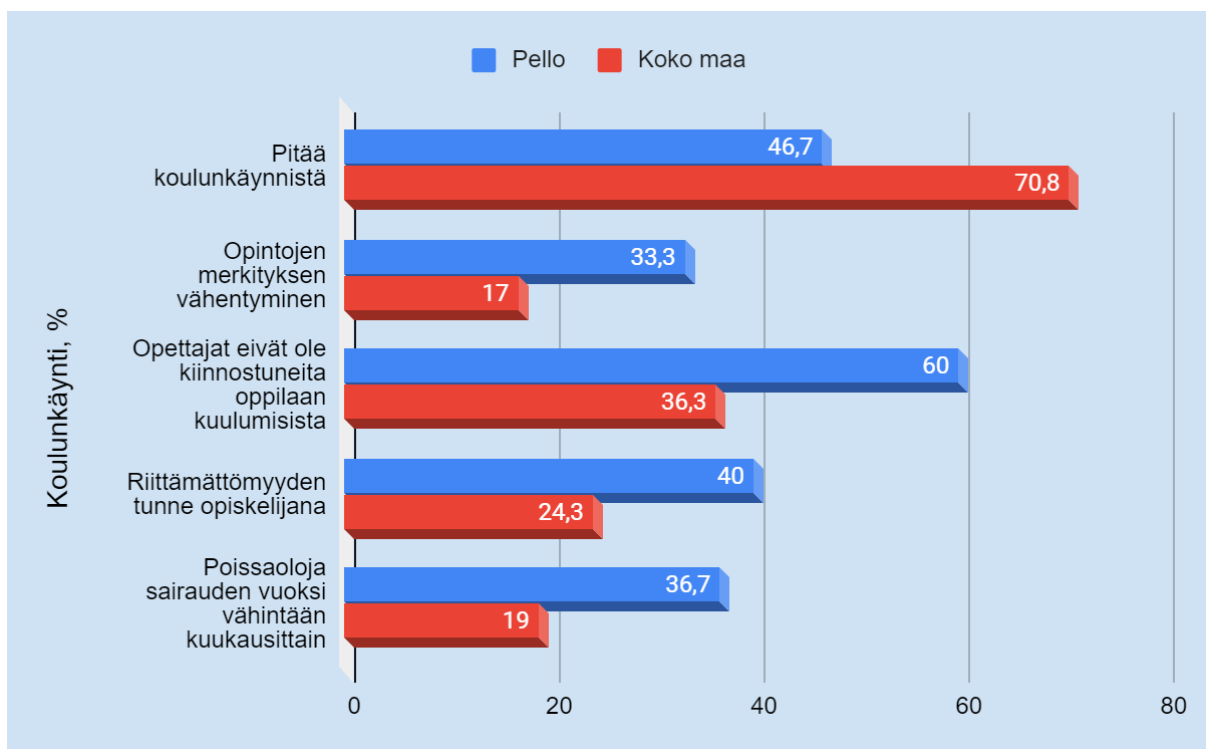
Kouluterveyskyselyllä on kerätty tietoja **lukiolaisten** hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta vuodesta 1999.

(Lähde: THL)

Pellon lukion **1. ja 2. vuoden opiskelijoiden** tuloksia on verrattu koko maan tuloksiin.

- Opiskeluhuollon palvelujen käyttäjien osuudet ovat korkeammat Pellossa verrattuna koko maan osuuksiin.
- Pellon lukion tulokset nousevat esiin myös suurempina osuuksina oppilaitoksen fyysisiä työoloja kartoittavassa osiossa.
- Osuudet mm. koulunkäynnin mielekkyydessä, opintojen merkityksellisyydessä ja sairauspoissaoloissa ovat korkeammat verrattuna koko maan osuuksiin.
- Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua kokeneiden osuus on 31 % ja koko maan osuutta korkeampi.
- Seksuaalista häirintää puhelimesissa tai internetissä kokeneiden osuus nousee myös korkeammalle verrattuna koko maan osuuteen.

Oppilaitoksen fyysiset työolot, %	Pello	Koko maa
Liika kylmyys sisällä oppilaitoksessa häirinnyt paljon	53,3	24,8
Tunkkainen ilma oppilaitoksessa häirinnyt paljon	40	15,9
Epämiellyttävä haju oppilaitoksessa häirinnyt paljon	16,7	6,2
Liian kirkas tai hämärä valaistus oppilaitoksessa häirinnyt paljon	26,7	4,6
Epämukavat työtuolit, työpöydät tai muut kalusteet oppilaitoksessa häirinneet paljon	26,7	13,9

- 70 % tyytyväisiä elämäänsä ja koko maan osuus hieman korkeampi.
- Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä - osuus 60 % on korkeampi kuin koko maan osuus.
- Vapaa-ajalla liikuntaa harrastavien osuus 68 %, osuus kuitenkin koko maata hieman alhaisempi.
- Koululounaan syö päivittäin suurin osa oppilaista ja aamupalan syöneiden osuus päivittäin 50 % on koko maan osuutta parempi.
- Luokassa tai ryhmässä hyvän työrauhan kokevien osuus 84 %, koko maan osuus 91 %.
- Päivittäin kännykällä, tabletilla, tietokoneella tai muulla vastaavalla pelaamista harrastavien osuus alhaisempi verrattuna koko maan osuuteen.

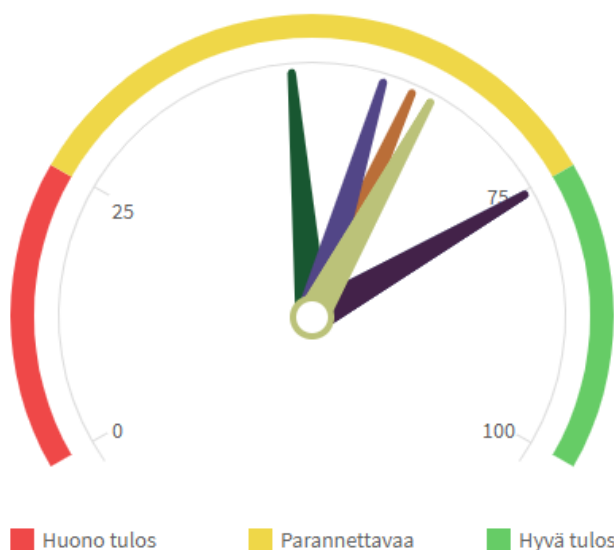
- Koulunkäynnissä ja opiskelussa vaikeuksia kokeneiden osuudet korkeammat kuin koko maan osuudet.
- Viikoittaista päänsärkyä kokevien osuus on 50 % korkeampi kuin koko maan osuus (30 %).
- Väsymystä ja heikotusta vähintään viikoittain kokevien osuudet yli 50 %.
- Koulu-uupumusta kokeneiden osuus 30 % on lähes puolet korkeampi koko maan osuutta.
- Nettiriippuvuutta enemmän kuin koko maan osuuksissa.
- Yli puolet kokee, ettei asuinalueella ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille, maan osuus alhaisempi.
- Kirjoja omaksi ilokseen lukevien osuus 18 % ja koko maan osuus myös vähäinen 30 %.

TEAvisari on työväline kunnille ja kouluille.
Tiedot kuvaavat
terveydenedistämistä ja kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

(Lähde: THL)

- Pellon lukion osalta **TEAvisarin** tietoja ei ole saatavilla vuodelta 2019.
- Edellisvuoden kokonaiskuva terveyden edistämistä painottuu keltaiselle alueelle eli parannettavaa.

Pellon lukio 2018

Lukiokoulutus

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Yhteiset käytännöt
- Osallisuus

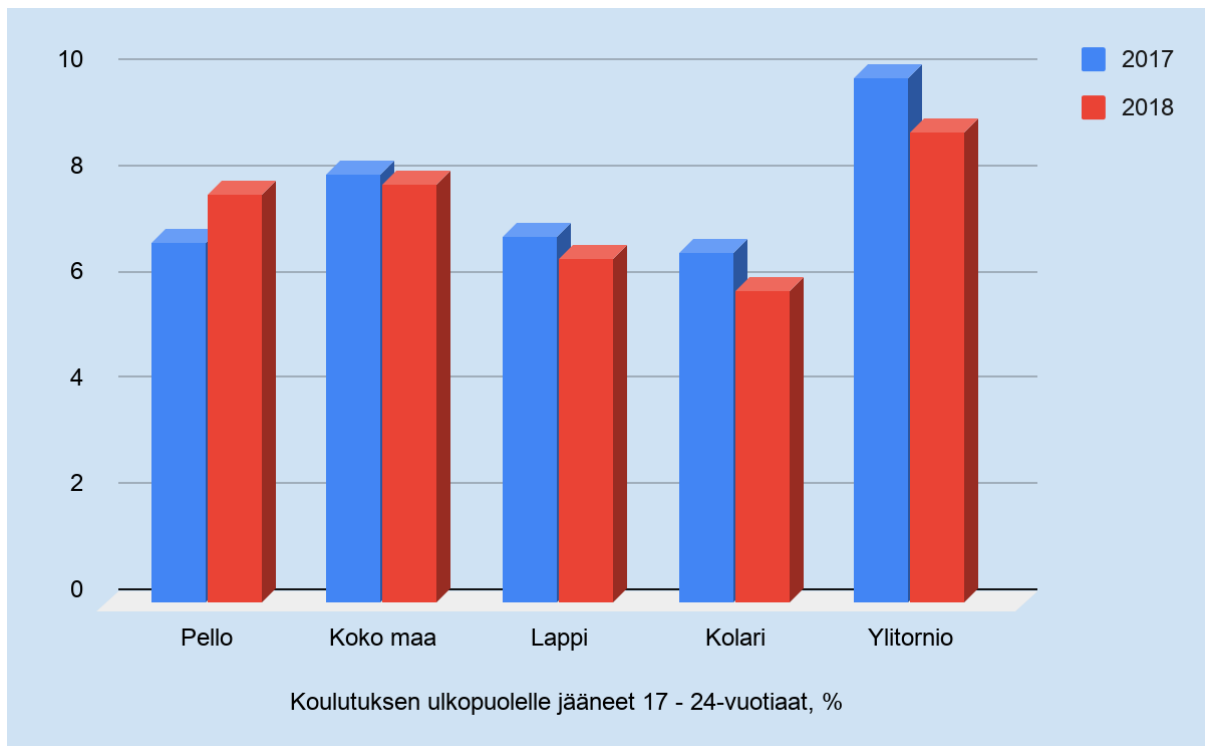
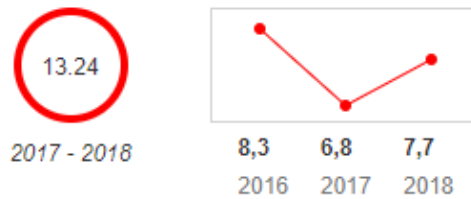
Aineisto päivitetty 12.05.2020

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet % -indikaattori ilmaisee 17 - 24-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta.

(Lähde: THL)

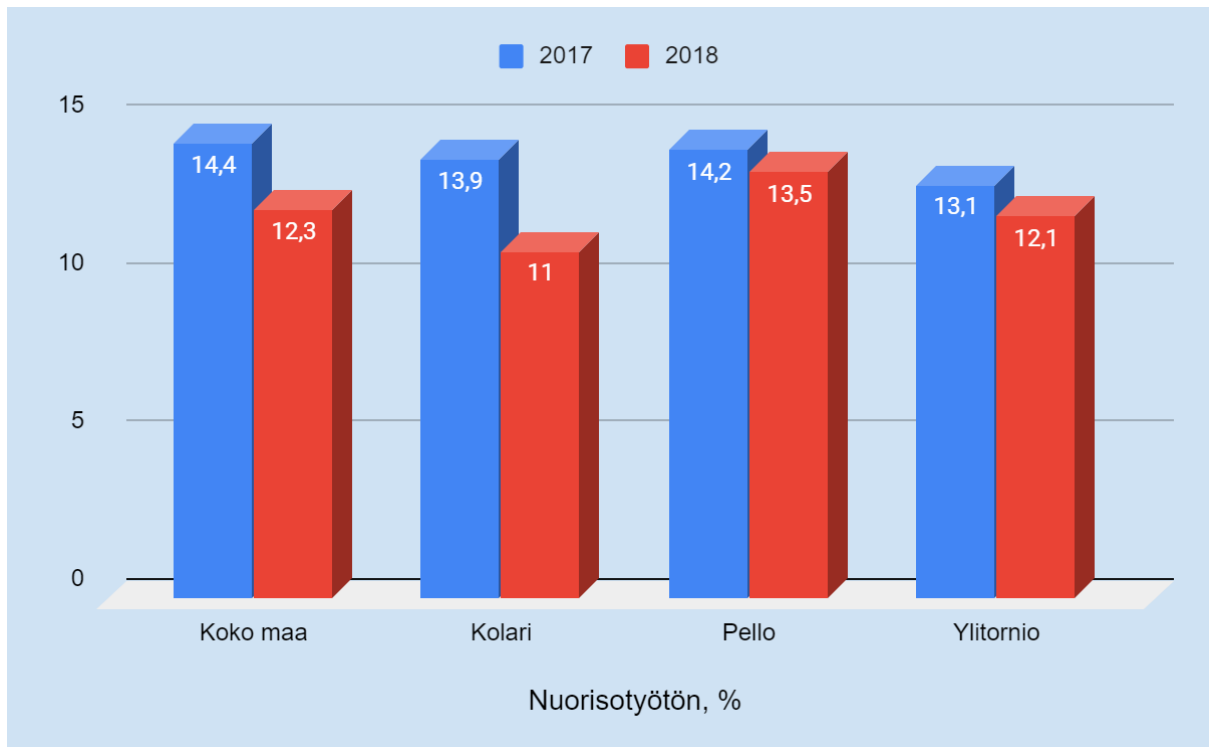
- Viimeisimmän tilastotiedon mukaan 2018 **koulutuksen ulkopuolelle jääneiden** osuus Pellossa kasvanut.

Nuorisotyötön-indikaattori ilmaisee 15 - 24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta.

(Lähde: THL)

- **Nuorisotyöttömien** osuus on pienentynyt niin Pellossa kuin koko Suomessa.
- Viimeisimmän tilastotiedon mukaan 2018 Pellossa osuus on ollut suurin verrokkikuntiin nähden.

Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä -indikaattori kertoo kuinka suuri osuus nuorista on toimeentulotuen piirissä.

Nuorten toimeentulotuensaajien osuus väestöstä on huomattavan korkea.

(Lähde: THL)

- **Toimeentulotukea saaneiden 18 -24-vuotiaiden osuus Pellossa on vähentynyt.** Verrokkikunnista Ylitorniolla osuus on korkein ja alhaisin Kolarissa.

2018 - 2019

13,6 20,1 14,3
2017 2018 2019

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24 -vuotiaat -indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina. 16 - 24-vuotiaasta väestöstä.

Työkyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myönnettyt eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutustuet.

(Lähde: THL9)

- **16 – 24-v. työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuus noussut hieman Pellossa.**

2017 - 2018

2,3 1,8 1,9
2016 2017 2018

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20 -vuotiaat - indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten osuuden prosentteina 18 - 20-vuotiaasta väestöstä. Kunnilla on velvollisuus järjestää kodin ulkopuolelle sijoitetulle nuorelle jälkihuolto hänen täyttäessään 18 vuotta.

(Lähde: THL)

- **Kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuudessa tapahtunut kasvu Pellossa.**

2018 - 2019

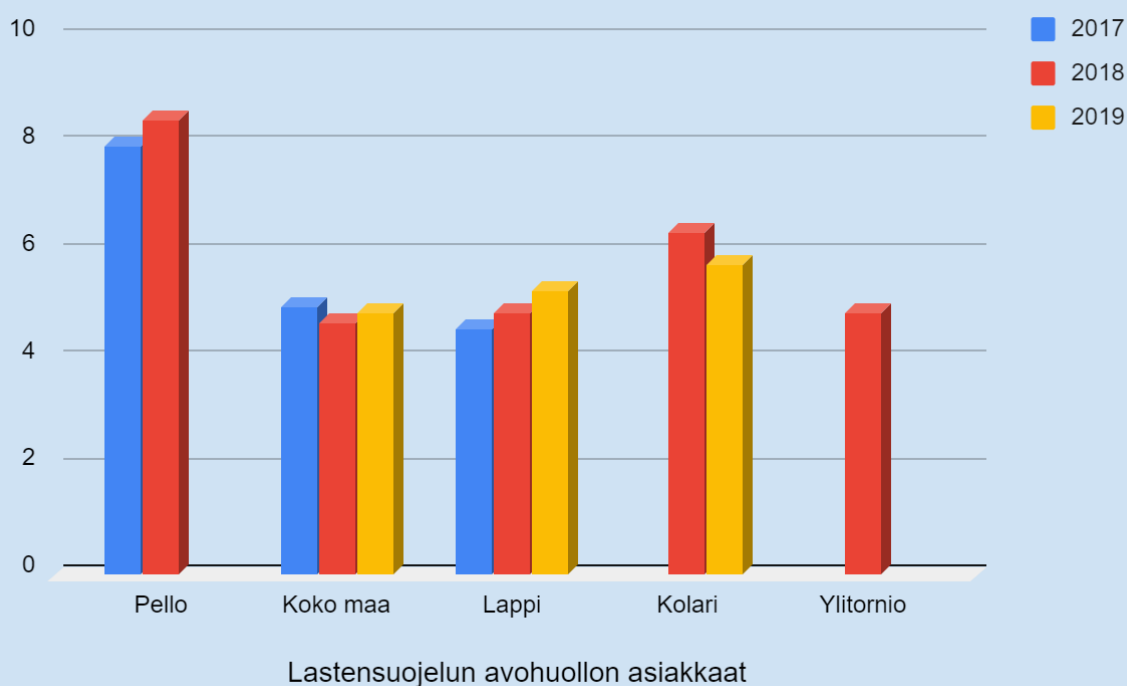

9 7 9
2016 2018 2019

Lastensuojelun avohuollon 18 - 20 -vuotiaat, % -indikaattori ilmaisee vuoden aikana lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleiden 18 - 20-vuotiaiden nuorten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.

Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus.

- **Pellon lastensuojelun avohuollon asiakkaiden osalta osoittaa tyhjää, edellisvuoden osuus 8,5 %.**

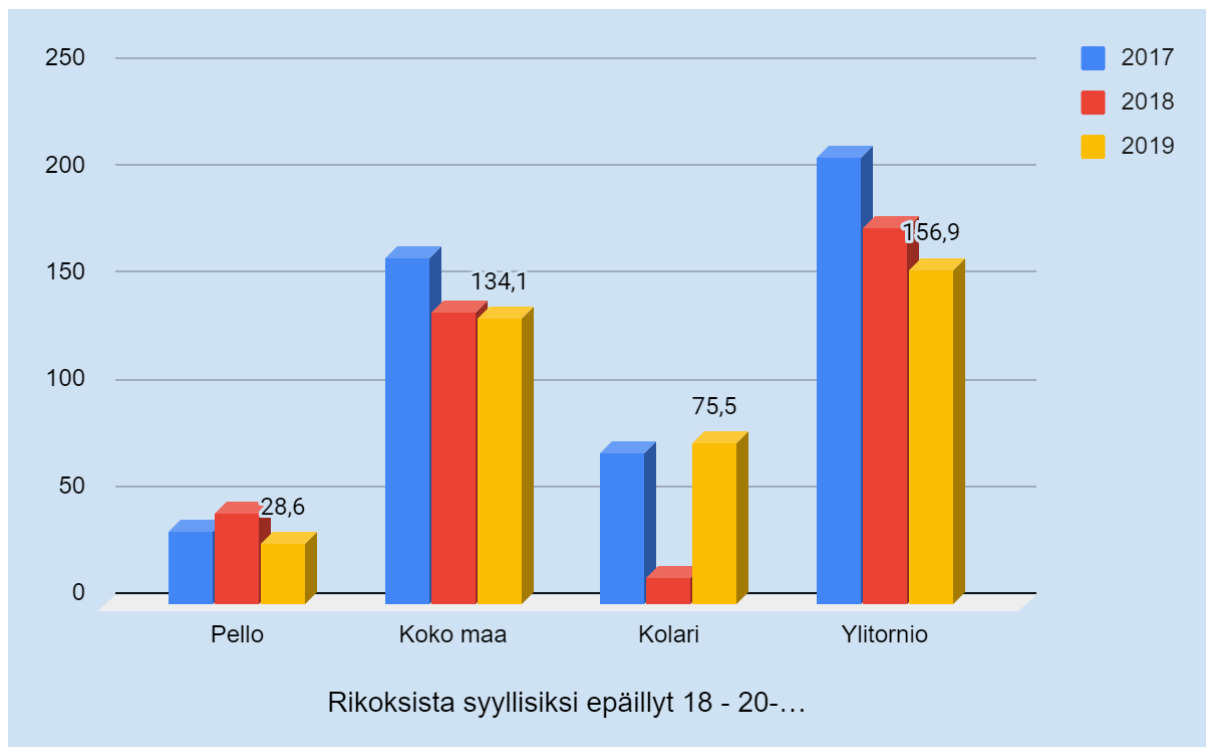

Alioikeuksissa tuomittujen 15 vuotta täyttäneiden lukuihin sisältyvät henkilöt, jotka on käräjäoikeuksissa tuomittu rangaistukseen tai jätetty syyllisenä rangaistukseen tuomitsematta (henkilön rikosasiatkaissussa on ainakin yksi syyksi luettu rikos) ja joilla oli tuomitsemisvuoden viimeisenä päivänä kotikuntalain mukainen kotikunta Suomessa.

(Lähde: THL)

- Alla oleva taulukko osoittaa, että **alioikeuksissa tuomittujen** määrä Pellossa lähes puolella pienentynyt.
- **Rikoksista syyllisiksi epäiltyjen** osuus vähentynyt.

Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavanikäistä	2017	2018
Koko maa	11,1	11,9
Lappi	9,3	8,9
Kolari	5,8	4,3
Pello	12	5,5
Ylitornio	6,2	8,6

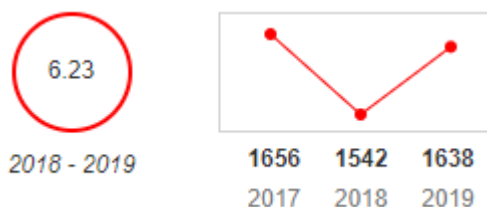
TYÖKÄISET

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten:

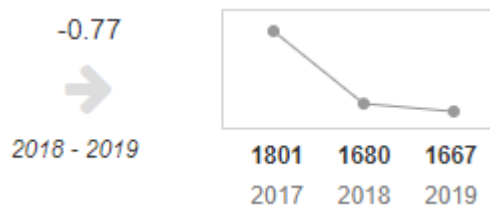
- äitiysneuvolassa
- lastenneuvolassa
- perhesuunnitteluneuvolassa
- kouluterveydenhuollossa
- opiskelijaterveydenhuollossa
- työterveyshuollossa
- kotisairaanhoido- ja mielenterveyskäynnit
- muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkirintodistukset).

(Lähde: THL)

- **15 - 49-vuotiailla perusterveydenhuollon lääkärikäynnit** Pellossa ovat edellisvuodesta lisääntyneet. Verrokkikunnissa ja koko maassa muutos päinvastoin.

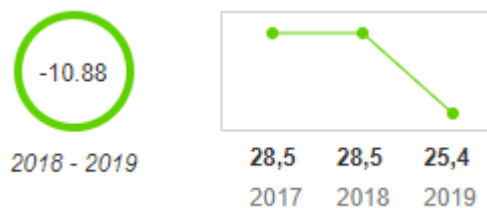
- 50-64-vuotiailla/1000 vastaavanikäistä - osuus Pellossa on vähentynyt, kuten myös verrokkikunnissa ja koko maassa.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä -indikaattori ilmaisee mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuuden vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä.

(Lähde: THL)

- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus vähentynyt Pellossa.
- Kolarissa (30,4) ja Ylitorniolla (28,10). Koko maan osuus 26,5.

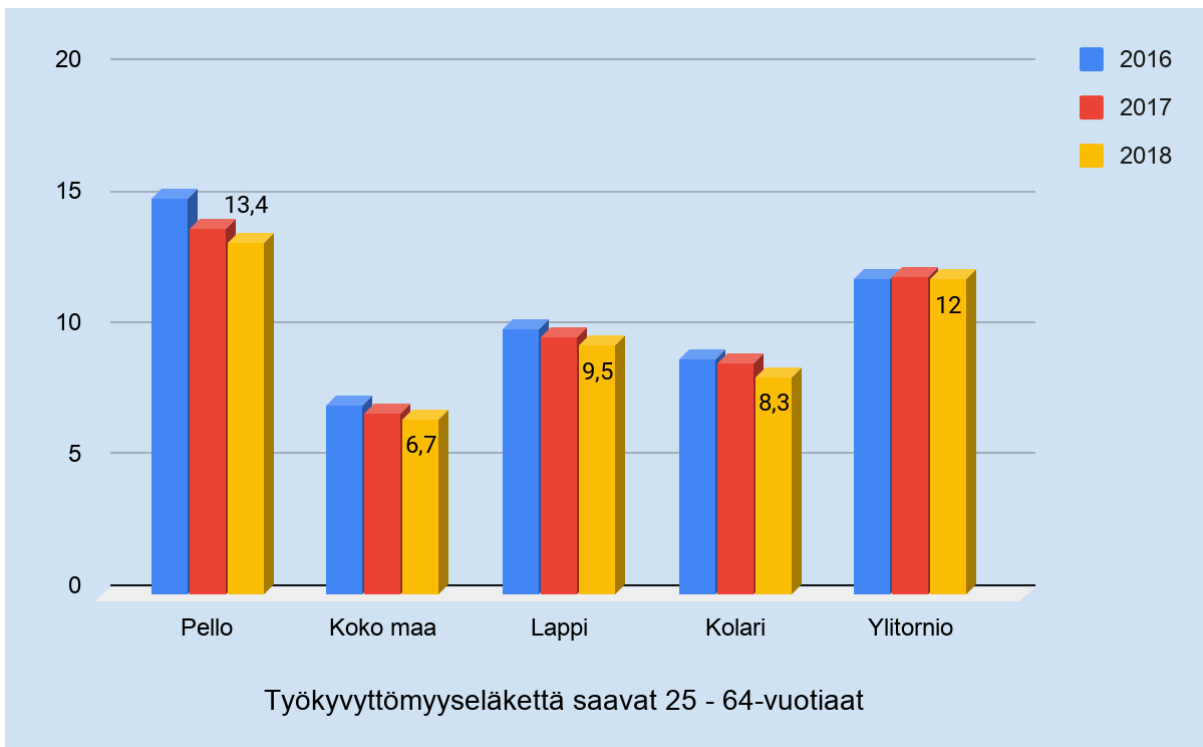
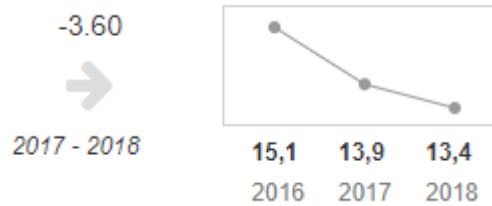

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, %-indikaattori ilmaisee osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä.

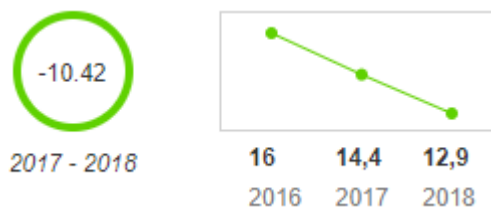
Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys. Sairauksien esiintyvyyden tarkasteluun työkyvyttömyyseläkkeet soveltuvat siten vain varauksin.

(Lähde: THL)

- Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden kehityssuunta alaspäin, mutta osuudet ovat korkeimmat vertailukohteisiin nähden aikavälillä 2016-2018.

- Työttömät, % osuus työvoimasta -indikaattori osoittaa myönteistä kehityssuuntaa Pellossa.

- Työttömien osuudet myös verrokkikunnissa, koko maassa ja Lapissa ovat vähentyneet aikavälillä 2016-2018.

Työhyvinvointikysely Pellon koko kuntakonsernin henkilöstölle toteutetaan vuosittain. Kyselyyn osallistui 218 vastaajaa vastausprosentin ollessa 63.5 %. Vastaajista 84 % on vakituksessa työsuhteessa ja 16 % määräaikaisessa työsuhteessa.

Työhyvinvointia on mitattu asteikolla 1-5. Tulokset esitetään keskiarvoina ellei toisin mainita.

Koko kuntakonsernin indeksit ja indeksikysymykset	Keskiarvo
Keskiarvo 1-5	3,59
Poliittisen johdon työskentely	2,54
Johdon ja esimiesten työskentely	3,21
Ulkoiset motivaatiotekijät	3,37
Osaaminen ja pätevyyden toteutuminen	4,08
Vaikutusmahdollisuuteni työyhteisössä	3,65
Sosiaalinen yhteenkuuluvuus	4,03
Työkyky	4,07
Työhyvinvointi	3,76

Henkilöstön osaaminen ja pätevyyden toteutuminen -osiosta poimittuja tuloksia:

- Vastaajien nykyistä työkykyä mittaavan kysymyksen keskiarvo on 4,07 ja työssään viihtyvien 3,99.
- Suurin osa vastaajista suhtautuu myönteisesti työkaverin työssä onnistumiseen ja haluun auttaa onnistumisessa (4,74).
- Muun henkilöstön työn arvostusta ja työn merkityksen ymmärtämistä mittaavan kysymyksen keskiarvo 4,58.

Poliittisen johdon työskentely -osiosta poimittuja tuloksia:

- Lähiesimiehen osalta ristiriitatilanteiden sujuvaa hoitamista mittaavan kysymyksen keskiarvo 3,12.
- Vastaajien luottamusta poliittiseen johtoon mittaavan kysymyksen keskiarvo 2,56. Edellisvuonna keskiarvo 2,73.
- Poliittisen johdon omaa, hyvää esimerkillistä toimintaa mittaavan kysymyksen keskiarvo(2,52) on matalampi kuin edellisvuoden 2,61.

Hyvässä työyhteisössä ilmapiiri on avoin ja kannustava, jolloin ongelmistakin on helppo puhua.

Kaikilla on vaikutusmahdollisuudet omaan työhön ja työyhteisön toimintaan.

(Lähde: Talentia)

Sosiaalista yhteenkuuluvuutta on mitattu asteikolla 1-5.

- tulee toimeen työkavereiden kanssa 4,43
- työyhteisössä autetaan toinen toistaan 4,02
- työyhteisössä yhteistyö pelaa 3,78
- kokee, että työnantaja huolehtii/välittää työntekijänä 3,38

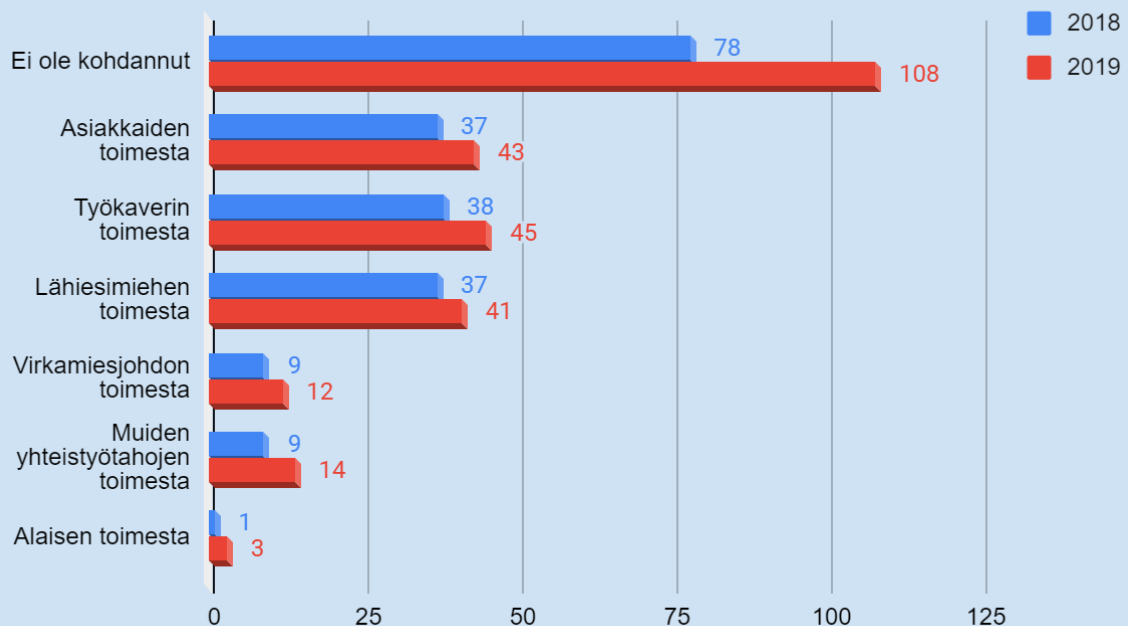
Työnantajalla on velvollisuus puuttua työpaikalla tapahtuvaan häirintään saatuaan siitä tiedon.

Työturvallisuuslaissa (738/2002) kielletään häirintä, joka aiheuttaa työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa. Häirintä on järjestelmällistä ja jatkuvaa kielteistä toimintaa tai käyttäytymistä.

(Lähde: Työsuojeluhallinto)

- Alla oleva kuva osoittaa, että **epäasiallista kohtelua tai häirintää** viimeisen 12 kuukauden aikana kokeneiden lukumäärät ovat suuremmat kuin vuonna 2018.

Epäasiallista kohtelua tai häirintää, lukumäärä/2018 ja 2019

IKÄIHMISET

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, %-indikaattori ilmaisee, kuinka monta prosenttia 75 vuotta täyttäneistä saa säännöllisesti kotipalvelua ja/tai kotisairaanhoidoa.

(Lähde: THL)

- **Säännöllisen kotihoidon** piiriin kuuluvien osuus vähentynyt puolella Pellossa.

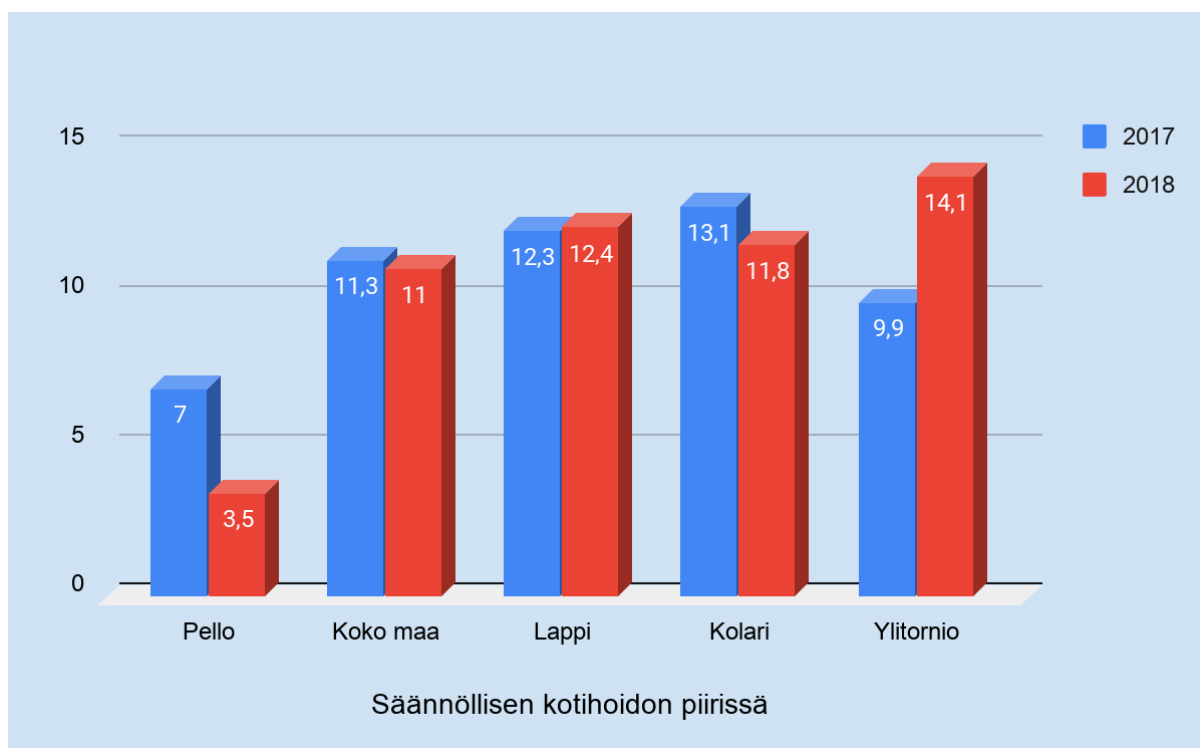

2017 - 2018

7 3,5
2017 2018

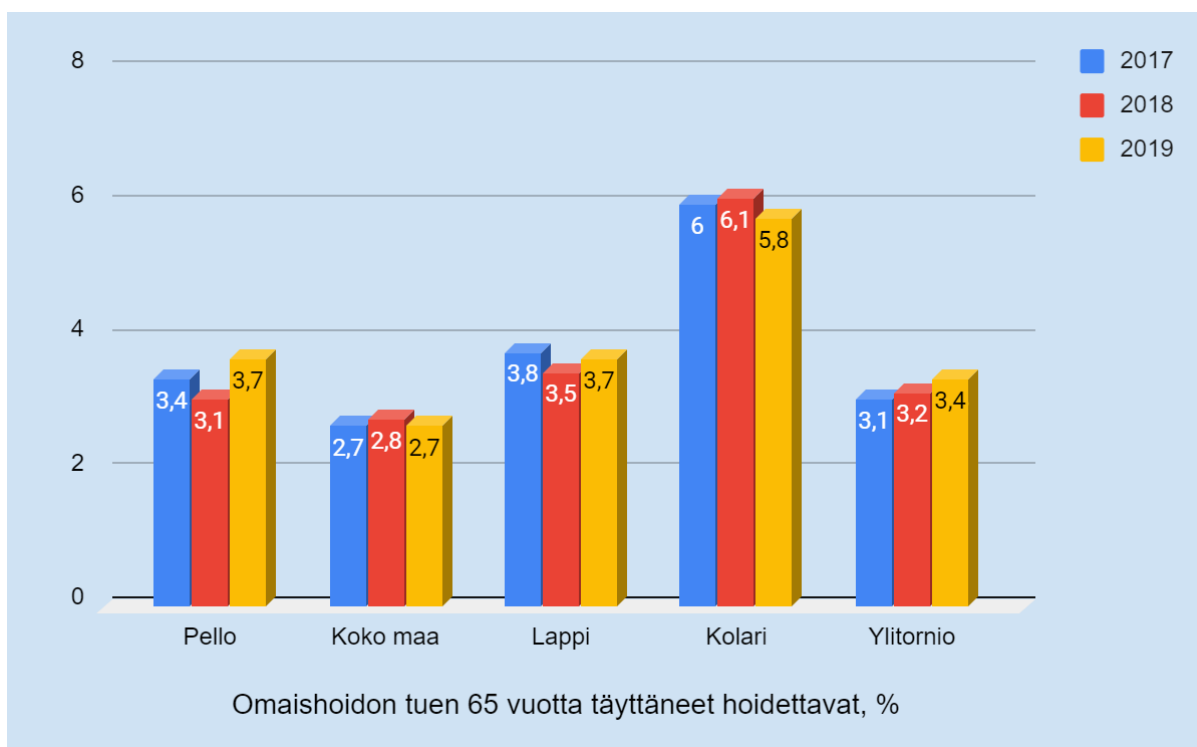
- Verrokkikunnissa säännöllisen kotihoidon piiriin kuuluvien osuudet ovat huomattavasti korkeammat.

Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet *hoidettavat* vuoden aikana, %-indikaattori ilmaisee hoidettavien osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä.

(Lähde: THL)

- **Omaishoidon tuen** 65 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuus Pellossa kasvanut.

- **Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus Pellossa on 2,8 %.** Osuus hieman kohonnut edellisvuodesta.

Täyden kansaneläkkeen saajia ovat henkilöt, joilla on vain vähän tai ei lainkaan ansieläkkeitä. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä.

(Lähde:THL)

- Pellossa **täyttä kansaneläkettä** saaneiden 65 vuotiaiden indikaattoriarvon kehitys osoittaa laskusuuntaa.

- Ylitorniolla osuus hieman kasvanut, mutta muissa vertailukohteissa kehitys on laskusuunnassa.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

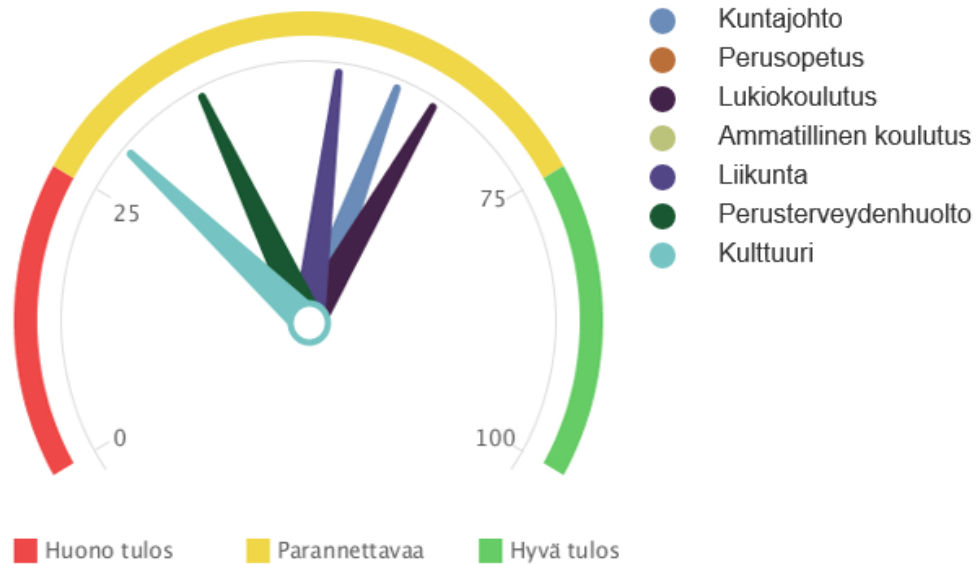
TEAvisari kuvaa kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämässä eli miten kunnan päätösprosesseissa, vastuukysymyksissä, väestön terveysseurannassa ym. on kiinnitetty huomiota hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

- Tea-viisarin aluevertailun tuloksissa lukion terveydenedistämistä aktiivisuus Pellossa toteutuu parhaiten.
- Perusterveydenhuollon ja kulttuurin sektoreiden osalta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on kiinnitetty huomiota heikommin.

Pisteet	Pello	Kolari	Ylitornio	Koko maa
Kaikki sektorit	49	56	57	68
Kuntajohto	59	51	78	78
Perusopetus	..	69	79	66
Lukiokoulutus	63	77	..	69
Ammatillinen koulutus	66
Liikunta	53	65	43	74
Perusterveydenhuolto	39	49	66	67
Kulttuuri	30	30	21	59

- Kuntajohtoon ja kulttuurin tiedot ovat vuodelta 2019 ja muiden sektoreiden 2018.
- Perusopetuksen tietoja ei ole saatavilla.
- Keltainen viisarin väri osoittaa kaikkien toimialojen toiminnassa olevan parannettavaa.

Pello 2019

Jokaiselle Suomen kunnalle on laskettu Kelan rekisteritietojen avulla indeksiluku, joka kertoo, miten **tervettä tai sairasta väestö** on suhteessa koko maan keskiarvoon (= 100).
(Lähde: KELA)

- Sairastavuusindeksi 123,6 kertoo, että Pellossa sairastetaan eniten suhteessa verrokkikuntiin, mutta ollaan lähestytty maan keskiarvoa.

Terveyspuntarin sairastavuusindeksi

Vakiointi: Vakioitu

Alue	Indeksi	Aika
		2018
Kolari	Sairastavuusindeksi	112,7
Pello	Sairastavuusindeksi	123,6
Ylitornio	Sairastavuusindeksi	115,0

Kansantaudeilla tarkoitetaan sairauksia, jotka ovat yleisiä väestössä ja usein yleisiä kuolleisuuden aiheuttajia. Jokaiselle Suomen kunnalle on laskettu Kelan rekisteritietojen avulla indeksilukuja, jotka kertovat, kuinka yleisiä niin sanottujen kansantautien erityiskorvausoikeudet ovat suhteessa koko maan keskiarvoon (= 100).

- Pellossa kansantauti-indeksi on 121,5.
- Kolari on verrokkikunnista lähimpänä koko maan kansantauti-indeksin keskiarvoa.

Terveyspuntarin kansantaudit

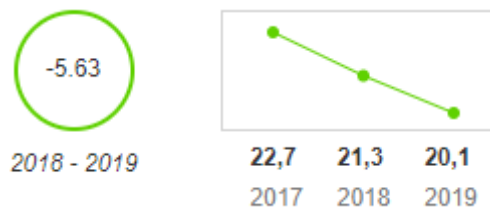
Vakiointi: Vakioitu

Alue	Kansantauti	Aika 2018
Kolari	Kansantauti-indeksi	111,2
Pello	Kansantauti-indeksi	121,5
Ylitornio	Kansantauti-indeksi	125,2

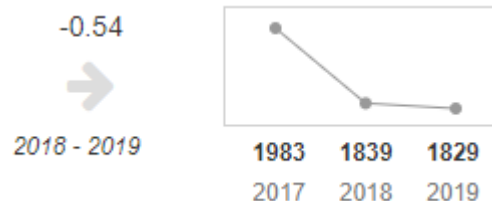
Yksityislääkärikäynneistä korvausta saaneet, % -indikaattori ilmaisee sairauden vuoksi yksityislääkärissä käyneiden määriä suhteutettuna kyseisen väestöryhmän kokoon.

(Lähde: THL)

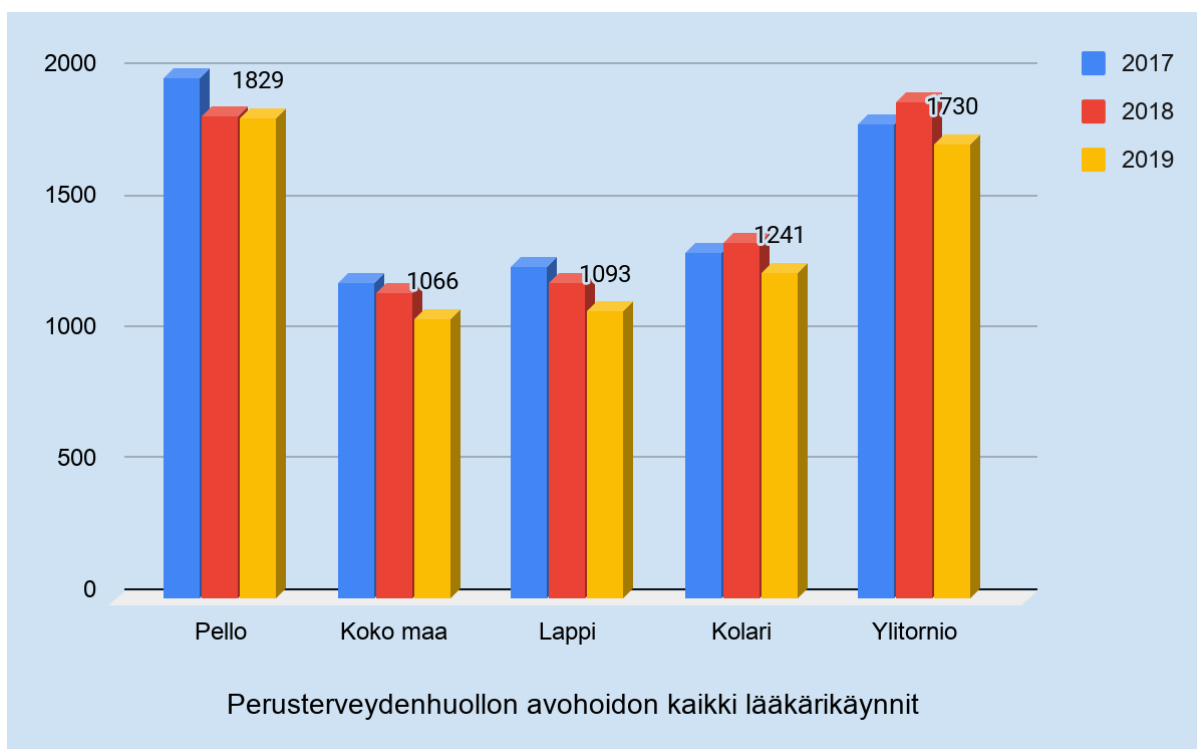
- **Yksityislääkärikäynneistä** korvausta saaneiden osuudet Pellossa vähentyneet aikavälillä 2017-2019.

- Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit ovat vähentyneet edellisvuodesta.

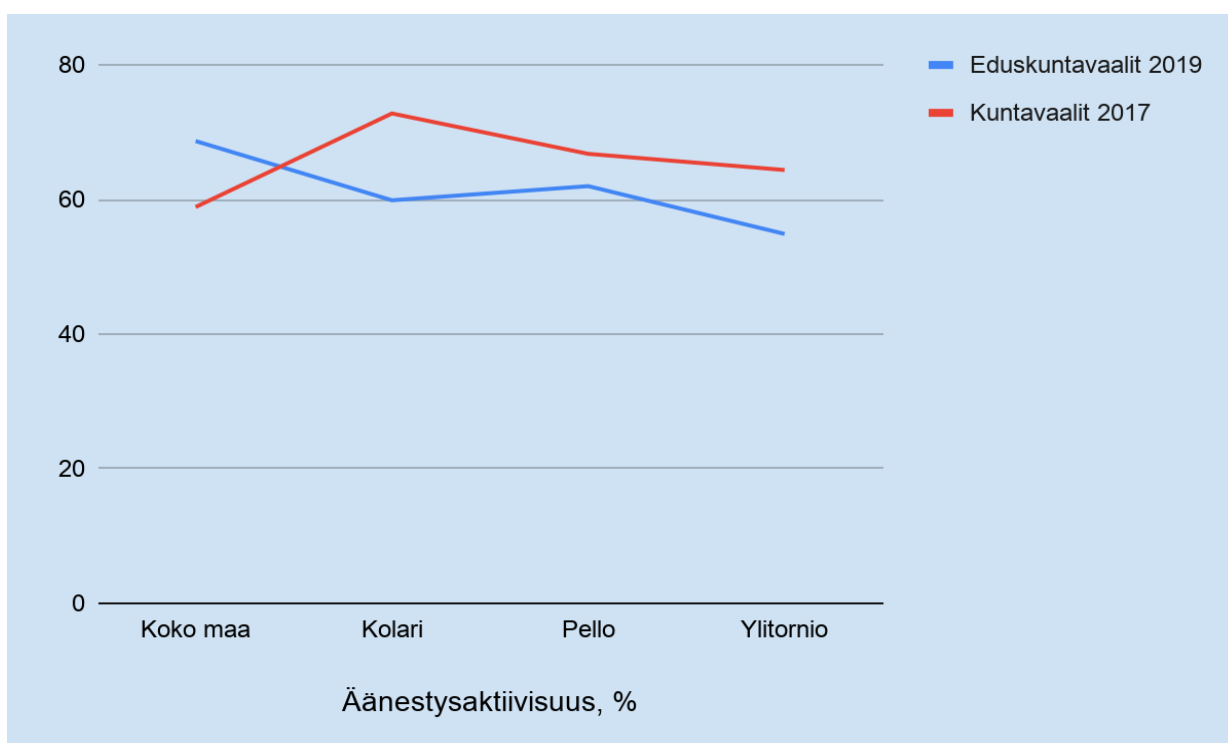

- Käyntimäärät Pellossa ovat korkeimmat verrokkikuntiin nähden.

Sunnuntaina 14. huhtikuuta 2019 järjestettiin Suomen 38. eduskuntavaalit, ja niissä valittiin kansanedustajat eduskuntaan vaalikaudelle 2019–2023.

- Pellolaisten osallistuminen poliittiseen päätöksentekoon kuntavaaleissa 2017 on ollut aktiivisempaa kuin eduskuntavaaleissa 2019.

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset -indikaattori ilmaisee rikosten osuudet tuhatta asukasta kohti.

(Lähde: THL)

- **Väkivaltarikokset** ovat vähentyneet Pellossa ja kehityssuunta on myönteinen aikavälillä 2017-2019.

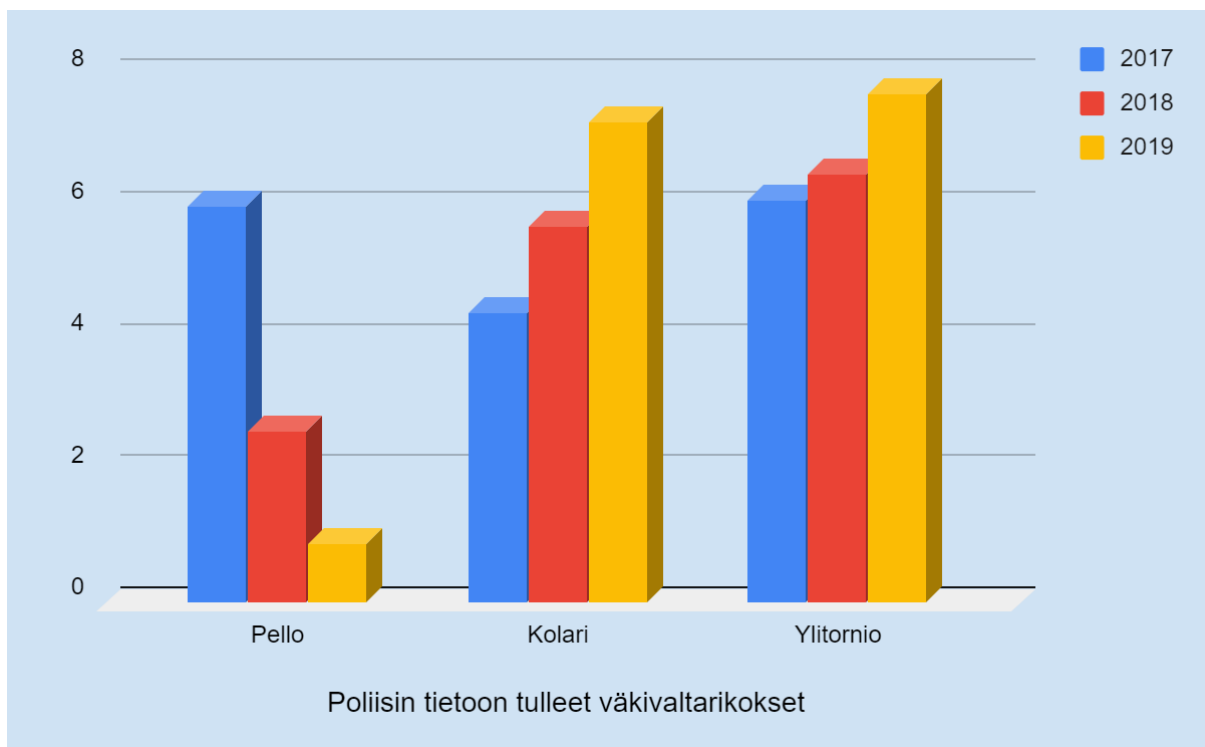

2018 - 2019

6 2,6 0,9
2017 2018 2019

- Verrokkikunnissa väkivaltarikoksien osuudet ovat kasvaneet.

- **Liikennerikoksien** osuus Pellossa on käännytynyt huonompaan suuntaan.
- Kolarissa (9,9) ja Ylitorniolla (8,4) tilanne vielä heikompi.

2018 - 2019

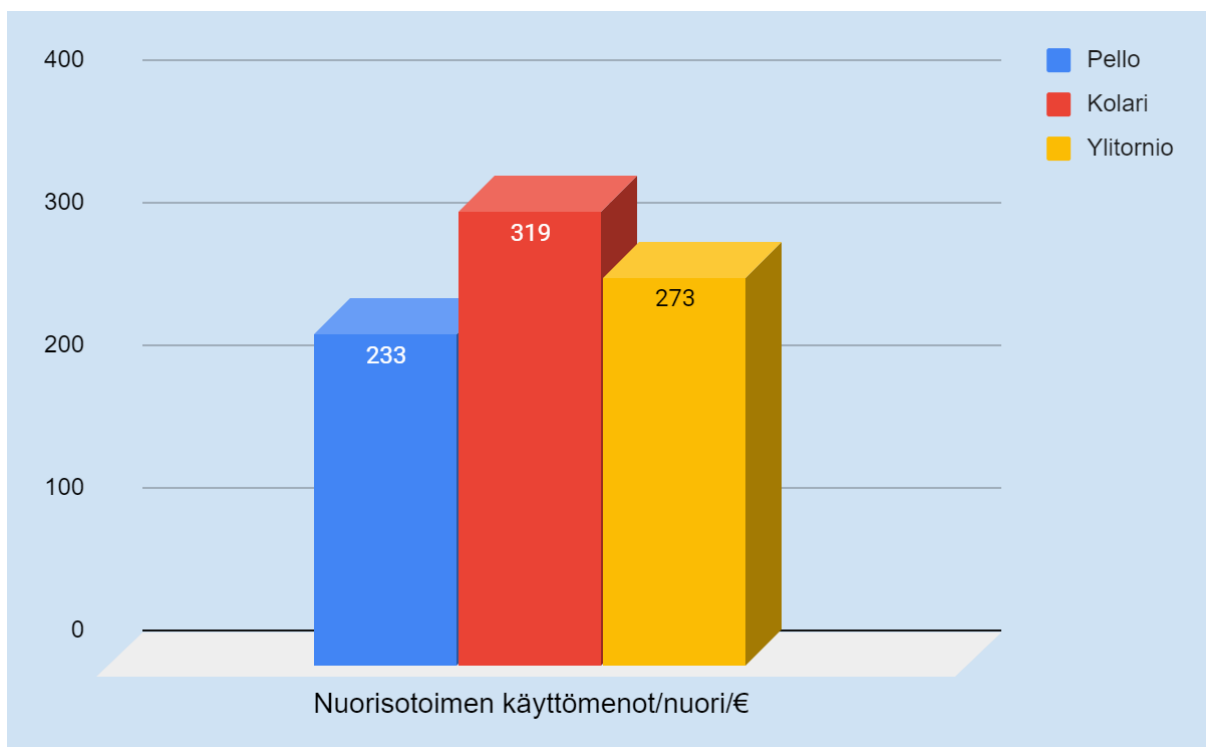
5,4 2,3 4,7
2017 2018 2019

- **Rattijuopumustapausten osuus** on kasvanut Pellossa.

Pellon kunnan **nuorisotyö** tarjoaa lapsille ja nuorille mielekästä vapaa-ajan toimintaa tukien heidän kasvua ja kehitystä. Toimintamuotoja ovat muun muassa:

- ohjattu ja valvottu toiminta nuorisotila Symppiksellä
- kerhotoiminta iltapäivisin koululaisille
- retket ja leiritoiminta
- nuorisotiedotus
- seutukunnallinen yhteistyö
- yhteistyö seurakunnan ja järjestöjen kanssa

- Pellossa on 0-28 -vuotiaita 658, Kolarissa 1001 ja Ylitorniolla 856.
- Käyttömenot nuorta kohden 233 € Pellossa. Verrokkikunnissa osuudet korkeammat.
- [Lisätietoa avautuu tästä](#)

Etsivä nuorisotyö auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut.

(Lähde: Suomen nuorisotyön tilastot)

- Pellossa **etsivä nuorisotyön** kautta tavoitettuja nuoria kaksi.
- Kolarissa tavoitettuja 34 ja Ylitorniolla 24.

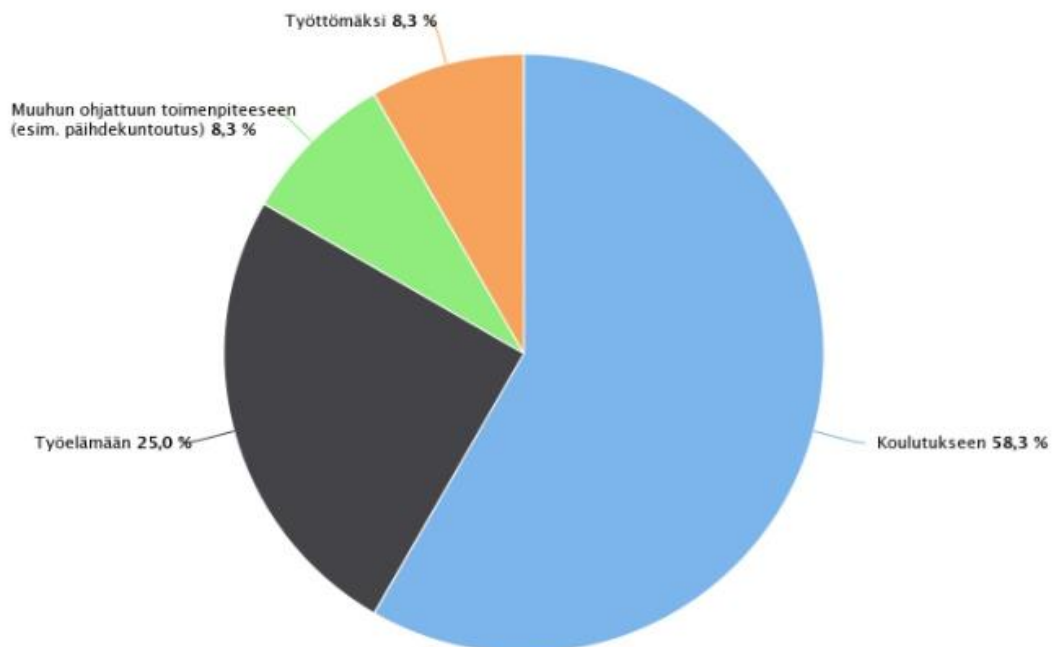
Nuorten työpajatoiminta tarjoaa nuorille mahdollisuudet ohjattuun ja tuettuun työntekoon sekä räätälöityyn polkuun koulutukseen, sen loppuun saattamiseen yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa tai avoimille työmarkkinoille työllistymiseen.

(Lähde: Suomen nuorisotyön tilastot)

- Pellossa **työpajatoimintaan** ohjautunut alla olevien tahojen kautta:
 - 58,3 % TE-toimisto
 - 16 % KELA
 - 8,3 % etsivä nuorisotyö
 - 8,3 mielenterveyspalvelut
 - 8,3 % 2.asteen oppilaitokset
- [Tästä avautuu lisätietoa](#)

Työpajalla olleiden valmentautujien sijoittuminen työpajajakson jälkeen (jos rekisteröity)

Pellon kunta – Pellon nuorten työpaja ja Lapin nuorten työpajatoiminnan alueellinen koordinointi (n=12)

Alla olevissa kuvissa on kuvattuna TEAviisarin **kulttuurin toimialan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet verrattuna koko maan tilanteeseen.**

- [Lisätietoa TEAviisarista avautuu tästä](#)

Kulttuuri: Pello 2019

Vahvuudet	Vastaus
Yhteistoiminta: Kulttuuritoimijoiden ja kunnan yhteiskokous	Kyllä
Työnjako ja yhteistyö: Nimetty henkilö, joka vastaa	Kyllä,
Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi: Kulttuurin toimintaympäristöjen kehittämisessä	Kyllä
Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi: Palveluverkon suunnittelussa	Kyllä
Kulttuurin edistäminen strategioissa: Hyvinvointia ja terveyttä edistävään kulttuuritoimintaan liittyvät asiat kuntastrategiassa	Kyllä
Työnjako ja yhteistyö: Sovittu, mikä hallintokunta koordinoi	Kyllä,
Esittely luottamushenkilöille: Kirjastokäyntien määrän kehitystä	Kyllä
Kulttuuritoimintaa ryhmille: Erilaisissa laitoksissa asuvat	Kyllä
Vaikuttamistavat: Yhteiskehittäminen	Kyllä
Kulttuurin edistäminen strategioissa: Kulttuuripalvelujen edistämiseen liittyvät asiat kuntastrategiassa	Kyllä

Kulttuuri: Pello 2019

Kehittämiskohteet	Vastaus
Esittely johtoryhmälle: Kirjastokäyntien määrän kehitystä	Ei
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa: Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	Ei
Resurssit toiminta- ja taloussuunnitelmassa: Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	Ei
Esittely johtoryhmälle: Kunnan järjestämiin kulttuuripalveluihin osallistuneiden määrän kehitystä (lapset ja nuoret, työkäiset, ikääntyneet)	Ei
Kirjastojen tilat: Kunnan yleisten kirjastojen varattavissa olevat tilat maksuttomia yhdistyksille/järjestöille/asukkaille	Ei tiloja käytössä
Vaikuttamistavat: Asukas-/asiakaskyselyt	Ei
Taloudellinen tukeminen osallistumisen mahdollistamiseksi: Tarjontaa ja vinkejä lapsille ja nuorille	Ei
Kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet: Kunnassa on käytössä kulttuurikasvatussuunnitelma (esim. perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteydessä)	Ei
Yhteistyörakenteet: Poikkihallinnollisia rakenteita	Ei
Yhteistyörakenteet: Alueellisia rakenteita	Ei

Tornionlaakson kirjaston palvelupisteet sijaitsevat Pellossa ja Ylitorniolla.

Lisäksi kirjastoauto Väylän kulkuri palvelee kuntalaisia myös molempien kuntien alueella.

Kirjaston tarjoamat palvelut:

- Lainaaminen
- E-kirjat
- Tiedonhaku
- Verkkokirjasto
- Kaukolaina
- Asiakaspäätteet
- Tulostus, skannaus, valokopiointi ja faksaus
- Kirjastonkäytön opetus
- Lehtisali
- Kotiseutuosa
- Tutkijanhuone
- Tentin valvonta
- Oheislukemistot
- Digitointi

- Tornionlaakson kirjaston **toimintakulujen** kehityssuunta osoittaa edellisvuodesta laskua.

2018 - 2019

72,1 72,2 67,8
2017 2018 2019

- **Fyysiset käynnit** ovat lisääntyneet edellisvuodesta.

2018 - 2019

9,0 8,5 10,1
2017 2018 2019

- **Kokonaislainaus osuus** (13,5) on laskenut edellisvuodesta.

-4.58

2018 - 2019

13,3 14,2 13,5
2017 2018 2019

- Tornionlaakson kirjaston **toimintakulujen** kehityssuunta osoittaa edellisvuodesta laskua.

2018 - 2019

72,1 72,2 67,8
2017 2018 2019

- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen **kehityssuunta liikunnan toimialalla** osoittaa myönteistä kehityssuuntaa paitsi seurannan ja tarveanalyysin osalta.
- [Lisätietoa TEAviisarista avautuu tästä](#)

← Pisteet	2018	2016	2014	2012	2010
Liikunta	53	37	19	29	20
Sitoutuminen i	30	44	8	25	0
Johtaminen i	80	58	12	0	10
Seuranta ja tarveanalyysi i	0	8	0	0	0
Voimavarat i	72	61	48	65	58
Osallisuus i	75	0	25	17	17
Muut ydintoiminnat i	60	49	19	67	33

<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntatoimen käyttökustannusten euromäärä/asukas pienentynyt. 	<p style="text-align: center;">-2.35</p> <p style="text-align: center;">➔</p> <p style="text-align: center;">2017 - 2018</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> </div> <p style="text-align: center;">170 166 2017 2018</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntapaikkojen määrä on vähentynyt. 	<p style="text-align: center;">-5.43</p> <p style="text-align: center;">2018 - 2019</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> </div> <p style="text-align: center;">129 122 2018 2019</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntatoimen investoinneista on vuoden 2018 tieto. • Investoinnit ovat vähentyneet reilusti. 	<p style="text-align: center;">-68.85</p> <p style="text-align: center;">2017 - 2018</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> </div> <p style="text-align: center;">122 38 2017 2018</p>

3. Johtopäätökset

Pellon kunnan hyvinvoinnin tilan liikehdintä vuonna 2019 on soljunut ohitse virtaavan Tornionjoen kaltaisena. Tilastojen valossa kunnan ja kuntalaisten hyvinvointi on ollut tasaisen vakaata, mutta ei täysin yllätyksetöntä. Odotetun kouluhankkeen rakennustyöt ovat käynnistyneet keväällä ja uuteen monitoimitaloon tulevat tilat päiväkodille, peruskoululle ja lukiolle.

Kunnan elinvoimaisuutta on nostattanut syntyneiden lisääntynyt määrä edellisvuodesta. Vauvoja on syntynyt 17, mikä on seitsemän enemmän kuin viime vuonna. Väkiluvun kehityssuunta on edelleen laskussa, mutta muuttoliikkeen suunta kuntaan päin. Kuntakeskuksessa asuu eniten asukkaita, mutta asukasluku on sielläkin vähentynyt 59:llä. Kunnan alueen järvikylistä Naamijoella asukasmäärä on pienin. Asukkaiden keski-ikä ylittää viidenkymmenen lähes koko kunnan alueella, mikä tarkoittaa korkeaa huoltosuhdetta. Ikäryhmistä 15 – 64-vuotiaita on eniten ja alle 15 vuotiaita vähiten. Myönteisenä kehityksenä voitaneen pitää sitä, että lapsiperheiden osuus on pysynyt hienoisesta laskusta huolimatta lähes ennallaan. Myös toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä on edellisvuotta vähemmän. Sen sijaan yhden vanhemman perheiden osuus on hieman kohonnut kuin myös ahtaasti asuvien lapsiperheiden osuus.

Varhaiskasvatukseen osallistuneiden osuudessa on myönteinen kehityssuunta. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on panostettu kahden hankkeen kautta lasten liikkumiseen ja tasa-arvon toteutumiseen. Toinen hankkeista on lisäksi mahdollistanut työntekijän palkkaamisen määrääjäksi. Lastenneuvola käyntien määrässä suuria muutoksia ei ole tapahtunut, mutta verrokkikuntiin nähden käyntimäärät pitävät edelleenkin kärkisijaa.

Kouluterveyskyselyllä on selvitetty koululaisten hyvinvoinnin tilaa. Pellolaiset koululaiset ovat pääosin tyytyväisiä elämäänsä. Mieltä huojentavana asiana voidaan pitää kaikilla olevan vähintään yksi hyvä kaveri. Koulutyön ohella harrastetaan jotakin vähintään kerran viikossa. Myönteistä on myös koulupäivästä vanhempiensa kanssa usein keskustelevien korkea osuus. Huomattavaa on, että kouluinnostusta kartoittavien kysymysten alhaiset vastausprosentit ovat koko maan osuuksia alhaisemmat 4. ja 5. luokan vastaajien kohdalla. Huolestuttavana tietona kyselystä nousi esiin myös, ettei osa alakoululaisista syö aamupalaa ennen kouluunlähtöään. Vanhempien kanssa sovitut kotiintuloajat puuttuvat lähes puolelta alakoulun vastaajilta. Myös alle puolet kokee, ettei koulussa ole aikuista, jolle puhua mieltä painavista asioista.

Yläkoulussa koulunkäynnistä pitävien osuudet jakautuvat lähes tasaisesti molempiin suuntiin. Huojentavaa tietoa on se, että suurin osa kokee saavansa silloin apua, kun sitä todella tarvitsee. Yli puolet vastaajista on tiedostanut aamupalan tärkeyden ja osuus ylittää koko maan osuutta korkeammalle. Huolestuttavaa on yöunien jääminen alle kahdeksaan tuntiin arkisin yli puolella vastaajista. Sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta kertoo se, ettei kukaan tunne itseään yksinäiseksi välitunneilla.

Lukion oppilasmäärässä on tapahtunut vähäistä laskua edellisvuodesta. Pellon lukio on ollut mukana LUKKO-hankkeessa, jonka ideana on tuoda helpotusta opintopolun rakentamisessa korkeakoulutukseen. Kouluterveyskyselyn enemmistö nuorista on tyytyväisiä elämäänsä. Liikuntaa vapaa-ajalla harrastavia on yli puolet vastaajista. Koululounaan käy syömässä yli puolet ja aamupalatta kouluun lähtevien osuus puolet. Huomattavaa on, että tulokset koulunkäyntiin liittyen näyttävät kielteisempinä verrattuna koko maan tuloksiin. Lukion oppilaat käyttävät opiskeluterveydenhuollon palveluita paljon ja lisäksi sairauspoissaoloja on enemmän verrattuna koko maahan. Tunkkainen ilma ja epämiellyttävä haju koulussa häiritsee koulutyöhön keskittymistä ja osuudet huomattavasti

korkeammat verrattuna koko maan osuuksiin. Päivittäin nuuskaa käyttävien osuus on kasvanut. Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua kokeneiden osuus niin lukion kuin yläkoulunkin vastanneiden osalta on korkeampi kuin koko maan osuus.

18–24-vuotiaiden ikäryhmässä toimeentulotuensaajien osuuden vähentyminen osoittaa taloudellisen tilanteen ja itsenäisen selviytymisen kohentumista. Työikäisten keskuudessa perusterveydenhuollon lääkärikäynnit alle 50 vuotiaiden keskuudessa ovat lisääntyneet ja sitä vanhemmilla vastaavasti vähentyneet. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus pienentynyt ja työttömyyttä kuvaava indikaattoriarvo osoittaa myönteistä kehityssuuntaa. Pellon koko kuntakonsernin henkilöstölle teetetystä työhyvinvointikyselyssä selvisi, että epäasiallista kohtelua tai häirintää koetaan edelleen. Työssä viihtyy suurin osa vastaajista ja muun henkilöstön työtä arvostetaan sekä sen merkitys ymmärretään. Työkaverin työssä onnistumisesta iloitaan ja halutaan auttaa siinä onnistumisessa. Lähiesimiehen osalta ristiriitatilanteiden sujuva hoitaminen ei tyydytä kaikkia vastaajia. Luottamus poliittiseen johtoon on edellisvuodesta vähentynyt, eikä poliittisen johdon omaan esimerkilliseen toimintaan olla tyytyväisiä. Pellon kunnan työntekijöiden työhyvinvoinnin edistämiseksi ja tukemiseksi on jaettu 80 euron arvoinen Pello-työhyvinvointiseteli. Seteli mahdollistaa kuntoutus, liikunta ja kulttuuripalvelujen hankkimisen pellolaisilta toimijoilta.

75 vuotta täyttäneiden, säännöllisen kotihoidon piirissä olevien osuus on puolittunut edellisvuoden tilaston mukaan. Sen sijaan osuudet verrokkikunnissa huomattavasti korkeammat. Vain vähän tai ei lainkaan ansioeläkkeitä saaneiden osuus on vähentynyt. Sairastavuusindeksi kertoo, että pellolaiset sairastavat enemmän verrokkikuntalaisiin nähden. Väkivaltarikoksien kehityssuunta myönteinen, mutta liikennerikosten ja rattijuopumustapausten suhteen tilanne on heikompi. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteellinen toiminta tuottaa tulosta, sillä toimintajakson päättymisen jälkeen koulutukseen on ohjautunut yli puolet ja työelämään neljännes valmennettavista. Tornionlaakson kirjaston Pellon ja Ylitornion toimipisteiden fyysiset käyntimäärät ovat lisääntyneet, mutta kokonaislainaus vähentynyt. Liikuntapaikkojen määrä on vähentynyt seitsemällä Pellossa edellisvuodesta.

4. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

- [Tasa-arvo suunnitelma](#)
- [Lapin liikenneturvallisuussuunnitelma 2019-2023](#)
- [Pellon kunnan päihdehaittojen ehkäisyn toimintaohjelma ja savuton kunta -toimintamalli](#)
- [Työsuojelun toimintaohjelma 2018 – 2021](#)
- [Pellon kunnan elinkeino-ohjelma 2015-2018](#)
- [Liikuntaohjelma 2013-2017](#)
- [Päihde- ja mielenterveytyksen toimintaohjelma 2011-2018](#)

- [Suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi](#)
- [Pellon kunnan ikääntyvän väestön palvelut -ohjelma 2015-2020](#)
- [Vammaispoliittinen ohjelma 2012-2018](#)
- [Kotouttamisohjelma](#)
- [Seudullinen varhaiskasvatussuunnitelma 2017](#)